

בית המדרש "תורת דוד"
ע"ש הגה"צ רבי דוד בר חן זצ"ל - רבה של שדרות,
והרבנית רות בר חן ע"ה

"תורת דוד"

השיעור השבועי

פרשת משפטים

(שקלים - שובבי"ם)

תשפ"ו

(שנה ט', גליון מס' 425)

שיעורי הרב אליהו בר חן

0527191965@gmail.com | 052-719-1965

השיעור השבועי מתקיים בכל יום שלישי **באמצעות הזום**

לקבלת קישור כניסה:

052-719-1965 / 055-557-0895

זמן תחילת השיעור:

שעון קיץ - 20:30

שעון חורף - 20:00

לקבלת הגיליון השבועי בדוא"ל:

נא שלחו הודעה לכתובת: k.torat.david@gmail.com

תחת הכותרת "גיליון שבועי"

פרשת משפטים - שקלים - שובבי"ם התשפ"ו

"וּרְפָא וּרְפָא"

א. "וכי יריבו אנשים, והכה איש את רעהו, באבן או באגרף, ולא מות, ונפל למשכב. אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו, ונקה המכה, רק שבתו יתן, ורפא ורפא", (שמות, כא', יח' - יט').

"הנה אנכי שלח מלאך לפניך, לשמרך בדרך, ולהביאך אל המקום אשר הכנתי", (שמות, כג' - ח').

"ועבדתם את יהוה אלהיכם, וברך את לחמך ואת מימך, והסרתי מחלה מקרבך", (שמות, כג' - כה').

"ויקח ספר הברית, ויקרא באזני העם, ויאמרו, כל אשר דבר יהוה - נעשה ונשמע", (שמות, כד' - ז').

"וינדבר יהוה אל משה, לאמר. כי תשא את ראש בני ישראל, לפקדיהם, ונתנו איש כפר נפשו ליהוה בפקד אתם, ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם. זה יתנו, כל העבר על הפקדים, מחצית השקל בשקל הקדש, עשרים גרה השקל, מחצית השקל תרומה ליהוה. כל העבר על הפקדים, מבן עשרים שנה ומעלה, יתנו תרומת יהוה. העשיר לא ירבה, והדל לא ימעיט, ממחצית השקל, לתת את תרומת יהוה, לכפר על נפשתיכם. ולקחת את כסף הכפרים, מאת בני ישראל, ונתת אתו על עבדת אהל מועד, והיה לבני ישראל לזכרון לפני יהוה, לכפר על נפשתיכם", (שמות, ל', יא' - טז').

ב. כתבו רבותינו המקובלים זיע"א¹, משמו של רבינו הארי"י זיע"א:

¹ אדונינו הגר"א זיע"א, בביאורו על "תיקוני הזוהר" (תיקון נ').

גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א, בספרו הקדוש "חומת אנך" (בראשית, מב' - כה'. שמות, ג' - ז'. שמות, יב' - נא'), ובספרו הקדוש "זרוע ימין" (על הגדה של פסח, בד"ה "במתי מעט"), ובספרו הקדוש "דבש לפי" (מערכת ר', אות ג').

² "כי אדם הראשון, היו בו רפ"ח ניצוצי הקדושה, ר"ב ניצוצות היו נתונים בראשו, ו-פ"ו ניצוצות בשאר אבריו. וכשחטא, אותם ניצוצות הקדושה, נטמעו בתוך הקליפות, אותן ניצוצות שמספרן ר"ב, שהיו בראשו, נפלו במצרים, כי היא ארץ טמאה כידוע, ואותן פ"ו ניצוצות, נתפזרו בכל העולם. ומפני זה, ירדו אבותינו להשתעבד במצרים בחומר ובלבנים, לברר אותם ניצוצות מתוך הקליפה. ואותן פ"ו ניצוצות שנתפזרו בשאר ארצות, על ידי הגלות שישראל מפוזרים בכל העולם, יתבררו מתוך הקליפות. ואין ישראל נגאלים, עד שיושלם הבירור בעזרת ה'."

ג. בעניין חטאו של אדם הראשון, מצינו לדברי רבותינו ז"ל³ :
"רבי יוסי אומר -

אם נפשך לדעת מתן שכרן של צדיקים לעתיד, צא ולמד מאדם הראשון,

הגה"ק רבינו נתן נטע שפירא זיע"א, בספרו הקדוש "מגלה עמוקות" (פרשת "ויגש", ובפרשת "קורח", ובפרשת "ואתחנן" אופן נח').

הגה"ק רבינו שניאור זלמן זיע"א מלאדי, בספרו הקדוש "תורה אור" (פרשת "בא", עמוד 120).

הגה"ק רבינו דובער זיע"א - האדמו"ר האמצעי, בספרו הקדוש "תורת חיים" (פרשת "בשלח", אות ה').

הגה"ק רבינו נחמן זיע"א מברסלב, בספרו הקדוש "ליקוטי הלכות" (הלכות בציעת הפת, הלכה ה').

הגה"ק רבינו יעקב צבי יאליש זיע"א - תלמיד "החווה מלובלין" זיע"א, בספרו הקדוש "קהלת יעקב" (ערך רפ').

הגה"ק רבינו יוסף בן נאיים זיע"א, בספרו הקדוש "נמכר יוסף" (פרשת "ויגש").

הגה"ק רבינו חיים סינאוני זיע"א, בספרו הקדוש "מקום מקדש" (פרשת "ויגש", עמודים קיב'-קיג').

² לשונו של הגה"ק רבינו יוסף בן נאיים זיע"א, בספרו הקדוש "נמכר יוסף" (פרשת "ויגש").

³ מסכת שמחות, ספר חיבוט הקבר, פרק א' הלכה ח'.

שנצטווה על מצווה קלה, ועבר בה,

נקנסה עליו מיתה, ולדורותיו, עד סוף כל הדורות,

וכל מי שיש בידו תורה ומעשים טובים, ומשכים ומעריב, ומתפלל תפילתו בכוונה, מצילין אותו מדינה של גהינם, ומדין הקדוש ברוך הוא".

וכן הוא בדברי רבותינו ז"ל במדרש ⁴ :

"זהו אדם הקדמוני, שהוא היה ראש לכל בני אדם,

שעל ידי היותו, נקנסה עליו מיתה, וגרם להביא חבלי מות לעולם".

וכן הוא בדברי רבותינו ז"ל במסכת שבת ⁵ :

"ארבעה מתו בעטיו של נחש".

והנה, בשעת מתן תורה, כאשר הקדימו ישראל "נעשה" ל-"נשמע", בטלה המיתה מן העולם, וכמאמרם ז"ל ⁶ :

"רבי יוסי אומר -

לא קיבלו ישראל את התורה, אלא כדי שלא יהא מלאך המוות שולט בהן,

שנאמר ⁷ , 'אני אמרתי אלהים אתם, ובני עליון כלכם'".

ברם, בעת שחטאו בעגל, חזרה המיתה לעולם, וממילא חזר חטאו של אדם הראשון לעולם, וכמאמרם ז"ל ⁸ :

"חבלתם מעשיכם, 'אכן פאדם תמותון' ⁹".

⁴ דברים רבה, פרשה י', ב'.

⁵ נה' ע"ב.

⁶ עבודה זרה, ה' ע"א.

⁷ תהלים, פב' - ו'.

⁸ עבודה זרה, ה' ע"א.

⁹ תהלים, פב' - ז'.

וכן הוא בדברי רבותינו ז"ל בפרשתן ¹⁰, על מאמר הכתוב ¹¹, "הנה אנכי שלח מלאך לפניך, לשמרך בדרך, ולהביאך אל המקום אשר הכנתי":
"הנה אנכי שלח מלאך, הלא הוא דכתיב ¹², 'אני אמרתי אלהים אתם', אלו המתנינו ישראל למשה, ולא היו עושים אותו מעשה, לא היתה גליות, ולא מלאך המות שולט בהן.
וכן הוא אומר ¹³, 'והמכתב מכתב אלהים הוא, חרות על הלחת', מהו 'חרות'?
רבי יהודה ורבי נחמיה -
רבי יהודה אומר, חרות מן גליות,
ורבי נחמיה אומר, חרות ממלאך המות.
בשעה שאמרו ישראל ¹⁴, 'כל אשר דבר ה', נעשה ונשמע', אמר הקדוש ברוך הוא: **אדם הראשון צויתיו מצוה אחת, כדי שיקימה, והשויתיו למלאכי השרת, שנאמר ¹⁵, 'הן האדם הנה כאחד ממנו', אלו שהן עושין, ומקימין תרי"ג מצוות, חוץ מן הפללים ומן הפרטים ומן הדקדוקים, אינו דין שיהיו הן חיינ וקיימין לעולם!'**
וכן הוא אומר ¹⁶, 'וממתנה נחליאל', שנחלו מהקדוש ברוך הוא, שיהיו חיים וקיימים לעולם,

¹⁰ שמות רבה, פרשה לב, א'.

¹¹ שמות, כג' - ח'.

¹² תהילים, פב' - ו'.

¹³ שמות, לב' - טז'.

¹⁴ שמות, כד' - ז'.

¹⁵ בראשית, ג' - כב'.

¹⁶ במדבר, כא' - יט'.

כיון שְאָמְרוּ ¹⁷, 'אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל', בָּא מוֹת עֲלֵיהֶם.
אָמַר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: בְּשִׁיטָתוֹ שֶׁל אָדָם הָרָאשׁוֹן הִלַּכְתֶּם, שֶׁלֹא עָמַד בְּנִסְיוֹנוֹ
שֶׁלשׁ שָׁעוֹת, וּבִתְשָׁע שָׁעוֹת נִקְנְסָה עָלָיו מִיתָה,
'אֲנִי אֲמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם' ¹⁸, וְהִלַּכְתֶּם אַחֵר מִדּוּתָיו שֶׁל אָדָם הָרָאשׁוֹן, 'אֲכֹן
כָּאָדָם תָּמוּתוּן' ¹⁹.
מֵהוּ 'וּכְאֶחָד הַשָּׂרִים תִּפְלֹי' ²⁰?
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אוֹ כָּאָדָם אוֹ כְּחוּה".
ד. ביסוד ובמהות חטאו של אדם הראשון, כתב הגה"ק רבינו נתן זיע"א
מברסלב ²¹:
"כִּי עָקַר הַמִּיתָה, נִגְזְרָה עַל יְדֵי חֹטָא הָאֲכִילָה,
דְּהֵינּוּ, עַל יְדֵי שֶׁאָכַל אָדָם הָרָאשׁוֹן מֵעֵץ הַדַּעַת.
וְעָקַר הַמִּיתָה, הוּא בְּחִינַת הַתְּגַבְרוּת הַיְּשׁוּת וְהַגְשָׁמִיּוּת שֶׁל הַחֹמֶר, עַד שֶׁנִּתְעַלֵּם
הָעֲנוּה, בְּבִחִינַת מִיתָה כְּנ"ל.
שְׁעָקַר הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים, הִיא הָעֲנוּה שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁבָּכַל אָבַר.
וְלִהְפֹךְ, הַמִּיתָה, הִיא הַתְּעַלְמוּת הָעֲנוּה,
שֶׁהוּא בְּחִינַת אֵין, עַל יְדֵי הַתְּגַבְרוּת הַיְּשׁוּת שֶׁל הַחֹמֶר, שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּאוּת, וְכֵן"ל.
וְגַם בְּגִשְׁמִיּוּת, עָקַר הַמִּיתָה, עַל יְדֵי הַתְּגַבְרוּת הַגּוּף עַל הַנֶּפֶשׁ, הַחֹמֶר עַל הַצּוּרָה,
שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּגַבְרוּת הַיְּשׁוּת עַל הָאֵין, עַד שֶׁמִּכְרַחַת הַנֶּפֶשׁ לְצֵאתָ, וְלִהְתַּעַלֵּם
בְּתַכְלִית הַהֶעָלֶם,

¹⁷ שמות, לב' - ח'.

¹⁸ תהילים, פב' - ו'.

¹⁹ תהילים, פב' - ז'.

²⁰ תהילים, פב' - ז'.

²¹ בספרו הקדוש "ליקוטי הלכות", (הלכות תפילין, הלכה ו').

וְכָל זֶה, נִמְשָׁךְ עַל יְדֵי אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע,
כִּי עֵקֶר הַחַיּוֹת, נִמְשָׁךְ לְהָאָדָם עַל יְדֵי הָאֲכִילָה, כַּנֶּאֱמָר בְּחוּשׁ,
עַל כֵּן, צְרִיכִין שְׁתֵּהִיָּה הָאֲכִילָה בְּקִדּוּשָׁה עַל פִּי הַתּוֹרָה, וְאִזּוּ נִמְשָׁךְ עַל יְדֵי הָאֲכִילָה
הַחַיּוֹת מִהַתּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת חַיִּים נְצַחִים שֶׁל עוֹלָם הַבָּא, הוּא עֲנֹוה אֲמִתִּיית".
ומבואר אס כן :

שחטאו של אדם הראשון, נעוץ במידת הגאווה ^{22 23 24} .
ומאחר ונתבאר לעיל, שחטא העגל וחטאו של אדם הראשון, קשורים וחבוקים זה
בזה,
אס כן, אף שורש חטא העגל, תלוי במידת הגאווה, "בְּחִינַת הַתְּגַבְּרוּת הַיְּשׁוּת
וְהַגְּשָׁמִיּוּת שֶׁל הַחֲמֹר, עַד שֶׁנִּתְעַלֵּם הָעֲנֹוה, בְּבְחִינַת מִיתָה" ²⁵ .
ה. ידוע ומפורסם לכל, שאין לך גדול בְּחֻלָּאִים יותר מחולי הנפש, שכן, על ידי
חולי הנפש - גם כאשר הגוף עצמו בריא, אין לך חולה גדול ממנו.
ובעניין זה, כתב גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א ²⁶ :

²² "ליקוט שמעוני", (תהילים, פרק לו', רמז תשכז):

"כשאכל אדם הראשון מפרי האילן, טרדוהו והוציאהו חוץ לגן עדן,
והיה מחזר על כל האילנות, ולא היו מקבלין אותו,
מה היו אומרים?

'אל תבואני רגל גאון' (תהילים, לו' - יב'), רגל שנתגאה על בוראה".

²³ "יערות דבש", (חלק ב', דרוש ג):

"וזוהי היה חטא אדם הראשון, על ידי עץ הדעת - לבש גאווה,
כי ביקש להיות כאלוהים יודע טוב ורע, ונתגלתה ערוותו".

²⁴ "ליקוטי הלכות", (הלכות כלאי בגדים, הלכה ב):

"כִּי פָגַם הַגָּאוֹן, הוּא פָגַם הַדַּעַת, פָּגַם נְאוּף".

²⁵ וכלשון רבינו זיע"א.

²⁶ בספרו הקדוש "כסא דוד", (דרוש יט' לשבת כלה, בסופו).

"אפשר לרמוז, במה שאמרו פרק קמא דבתרא ²⁷ -

רבי שמעון בר יוחאי אומר: מרגלית טובה היתה לאברהם אבינו תלויה בצווארו,
שכל חולה שהיה רואה אותה מיד מתרפא, ובשעה שנפטר - תלאה בגלגל חמה.

והמפרשים פירשו דרך, כידוע, וגם אני בעניי.

אפשר לרמוז -

כי חולי הנפש, על הרוב, בא מסיבת הגאווה,

והעניו, ניצול מכמה וכמה איסורין שבין אדם לחבירו, וגם במילי דאיכא בינו
למקום, כידוע.

ואברהם אע"ה, היה מופלג בענווה,

כדכתיב ²⁸, 'וַיִּשְׁתַּחוּ אֲבֹרָהִם, לִפְנֵי עַם הָאָרֶץ', והוא אמר ²⁹ - 'וְאַנְכִי עֹפֵר וְאַפֶּר'.

'וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשָׂה ³⁰ - שהיה מגייר גיורין ³¹,

ובוודאי, שהיה מזהירם על הענווה,

והשומעים, היו מתרפאים מחוליים,

והיו נושאים קל וחומר מאברהם אע"ה, שהיה חכם גדול, שכליותיו נובעות
חכמה ³², ועשיר גדול ³³, וגיבור ³⁴, ומילא העולם חסד ³⁵, ובכל זה היה שפל
מאד.

²⁷ בבא בתרא, טז' ע"ב.

²⁸ בראשית, כג' - יב'.

²⁹ בראשית, יח' - כז'.

³⁰ בראשית, יב' - ה'.

³¹ סנהדרין, צט' ע"ב.

³² בראשית רבה, פרשה סא, א'.

³³ וכמאמר הכתוב (בראשית, כד' - א'):

"וְאַבְרָהָם זָקֵן, בָּא בַּיָּמִים, וַיהוָה בָּרַךְ אֶת אֲבְרָהָם בְּכָל".

³⁴ וכמאמר הכתוב (בראשית, יד' - טו'):

והיה תועלת הרבה, לחולים חולי הנפש, שהיו קונים הענווה, ומתרפאים מחולי הנפש.

וזהו המרגלית טובה שהיתה בצווארו, כלומר, בקולו של אברהם אע"ה.

ובשעה שנפטר, תלאה בגלגל חמה, דהמסתכל בשמש ילמד הענווה,

כי השמש, סבל העלבון שלו, כשקטרגה הלבנה - אי אפשר לשני מלכים וכו' ³⁶,

וכמו שפירשו המפרשים, מה שנאמר ³⁷, הנעלבים ואינם עולבים וכו', עליהם הכתוב אומר ³⁸ - 'וְאֶהְיֶה כְּצֶאֱת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבְרָתוֹ'.

ובהבנת דבריו הקדושים, נעתיק בזה, לדבריו של הגה"ק בעל "באר משה" זיע"א מאוז'רוב ³⁹, בביאור דברי רבי שמעון בר יוחאי - "אבן טובה, היתה תלויה בצווארו של אברהם אבינו":

"וַיִּחַלֵּק עֲלֵיהֶם לֵילָה, הוּא וְעַבְדָּיו, וַיִּכְּסוּ, וַיִּרְדְּפוּ עַד חֹבֶה, אֲשֶׁר מִשְׁמָאל לְדִמְשֶׁק."

ועיין עוד, באגדת בראשית (בובר), פרק לד' (א'), ד"ה "ואברהם זקן".

³⁵ וכמאמר הכתוב (מיכה, ז' - כ'):

"תִּתֵּן אֶמֶת לַעֲלֹק, חֶסֶד לְאַבְרָהָם, אֲשֶׁר נִשְׁבַּעַת לְאַבְרָהָם מִיְּמֵי קֶדֶם."

³⁶ חולין, ס' ע"ב:

"אמרה ירח לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם -

אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד?

אמר לה -

לכי ומעטי את עצמך!".

³⁷ גיטין, לו' ע"ב:

"הנעלבים ואינם עולבים, שומעין חרפתן ואין משיבין, עושין מאהבה ושמחין בייסורין,

עליהן הכתוב אומר (שופטים, ה' - לא'), 'וְאֶהְיֶה כְּצֶאֱת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבְרָתוֹ'."

וכן הוא במסכת שבת, פח' ע"ב).

³⁸ שופטים, ה' - לא'.

³⁹ בפרשת "חיי שרה", (עמודים תקכו'-תקכז').

"וַאֲפֹשֶׁר לֹמֵר, בַּכוֹנֶת דְּבָרִים -

כִּי הִיצַר הָרַע, נִקְרָא בִשְׁם 'אַבְנִי' ⁴⁰,

וְאַבְרָהָם אַע"ה, שִׁזְכָּה לְהַפּוֹךְ אֶת יִצְרוֹ הָרַע לִיצַר הַטּוֹב, כִּנ"ל ^{41 42}, זָכָה לֵאבֹן טוֹבָה.

וְהִנֵּה, כּוּחוֹ שֶׁל הִיצַר הָרַע, הוּא רַק בְּמִי שֶׁמִּתְגַּאֵה,

כִּמְאֹמֶר רַבּוּתֵינוּ ז"ל בְּזוֹהַר הַקִּדּוּשׁ ⁴³, 'דְּהָא, יִצְרָה הָרַע, לֹא שְׂרִיָּא אֱלָא בְּאַתְרֵי דְּאַשְׁתַּכַּח חֲדָוָה דְּחִמְקָא, וְנִסְוִיתָא דְּרוּחָא. וְכֵן אֲשַׁתַּכַּח רּוּחָא תְּבִירָא, כְּדִין אֲתַפְּרֵשׁ מִנִּיהּ, וְלֹא שְׂרִיָּא בְּהִדְיָה' ⁴⁴.

נִמְצָא, שֶׁאַבְרָהָם אַבִּינוּ, רֹאשׁ וְרֹאשׁוֹן לַעֲנוּי אֶרֶץ, שֶׁאִמֵּר ⁴⁵, 'וְאַנְכִי עֹפֶר וְאַפֶּר',

זָכָה בְּגִלְל הָעֲנוּוָה, שֶׁהִיצַר הָרַע הִפְךָ אֲצִלוֹ לְטוֹב.

וּמִצִּינוּ גַם, שֶׁהִגְאֻוָּה עֲצֻמָּה קְרוּיָה 'אַבְנִי' ⁴⁶,

⁴⁰ סוכה, נב' ע"א:

"שבעה שמות יש לו ליצר הרע ... יחזקאל, קראו אבן,

שנאמר (יחזקאל, לו' - כו'), 'והסרתי את לב האבן מבשרכם, ונתתי לכם לב בשר'."

⁴¹ בבא בתרא, יז' ע"א:

"שלושה לא שלט בהן יצר הרע, אלו הן: אברהם, יצחק ויעקב."

⁴² תלמוד ירושלמי, ברכות, פ"ט ה"ט:

"אברהם אבינו, עשה יצר הרע טוב,

דכתיב (נחמיה, ט' - ח'), 'ומצאת את לבבו נאמן לפני'."

⁴³ חלק א', דף רב' ע"א.

⁴⁴ ותרגום דבריו הקדושים:

שְׁהִרִי, יִצְרָה הָרַע, אֵין שׁוּרָה אֱלָא בְּמִקּוֹם שְׁנִמְצָאת שְׁמַחַת הַיֵּין וְגִסּוֹת הָרוּחַ. וְכִשְׁנִמְצָאת רוּחַ שְׁבוּרָה, אֲזַ נִפְרֵד מִמֶּנּוּ וְאֵין שׁוּרָה עִמּוֹ.

⁴⁵ בראשית, יח' - כז'.

⁴⁶ במסכת סוטה (ה' ע"א), מצינו לדרשתו של חזקיה:

ובענוותנותו, הפכה לאבן טובה, בבחינת 'וַיִּגְבֹּה לְבֹו בְּדַרְכֵי ה' י' ⁴⁷.

ולפיכך, כל חולה הרואה אותו מיד נתרפא -

הוא החולה הנלכד ברשת היצר!

כדרשת רבותינו ז"ל ⁴⁸, על הכתוב ⁴⁹, 'וְהִסִּיר ה' מִמֶּנּוּ כָּל חֲלִי', זה יצר הרע!

שהרי, מי שהתבונן בענוותנותו של אברהם, שזכה לאבן טובה, וכמבואר, מיד נתרפא מחולי היצר.

ותמצא, שנאמר ⁵⁰, 'הַשֶּׁמֶן לֵב הָעָם הַזֶּה', ובתרגום יונתן ⁵¹, 'טַפִּישׁ לְבִיָּה דְעָמָא הָדִין'.

וידוע, שטיפשות וגאווה חד הן,

כדכתיב ⁵², 'בְּפִי אֱוִיל חֹטֵר גִּאְוָה'.

ובסיפא דקרא ⁵³, 'וּלְבָבוּ יָבִין, וְשֶׁבַע וְרָפָא לוֹ',

היינו, שרפואת הנפש, תלויה בהבנת הלב,

כלומר, בענווה - חכמה ⁵⁴, שהיא היפוכה של שטות.

"אין תפילתו של אדם נשמעת, אלא אם כן משים ליבו כבשר,

שנאמר (ישעיה, סו' - כג'), 'וְהָיָה מִדִּי חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ ... כָּל בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת' וגו'."

וכתב על זה רש"י הקדוש (בד"ה "כבשר"):

"כבשר - שהוא רך, ולא כאבן שהוא קשה".

⁴⁷ דברי הימים ב', יז' - ו'.

⁴⁸ תלמוד ירושלמי, שבת, פ"ד ה"ג.

⁴⁹ דברים, ז' - טו'.

⁵⁰ ישעיה, ו' - י'.

⁵¹ שם.

⁵² משלי, יד' - ג'.

⁵³ של מאמר הכתוב בישיעה הנ"ל (ו' - י'):

"הַשֶּׁמֶן לֵב הָעָם הַזֶּה, וְאֶזְנִיו הִכְבֵּד, וְעֵינָיו הִשְׁעוּ, פֶּן יִרְאֶה בְּעֵינָיו, וּבְאֶזְנוֹ יִשְׁמַע, וּלְבָבוּ יָבִין, וְשֶׁבַע וְרָפָא לוֹ".

ולפי זה, נבין מה שאמרו ⁵⁵ -
'גדולה תשובה, שמביאה רפואה לעולם,
שנאמר ⁵⁶ , 'אֶרְפָּא מְשׁוּבָתְךָ, אֶהְיֶה נְדָבָה' .
כי 'מְשׁוּבָתְךָ', היא הגאווה,
כמו שפירש רש"י ⁵⁷ : שׁוּבָתְךָ - משמע מזידים, ופרהסיא, לשון מרד וגאווה. כמו
'וַיֵּלֶךְ שׁוֹבֵב בְּדֶרֶךְ לְבֹו' ⁵⁸ .
ומצינו ⁵⁹ , שרפואה ד-סליחה, נכללת בכל רפואה,
ולכן, כאשר 'וּלְבָבוּ יָבִין' ⁶⁰ - תשובה, שהיא היפוכו של 'שׁוֹבֵב בְּדֶרֶךְ לְבֹו' ⁶¹ ,
אזי ⁶² , 'אֶרְפָּא מְשׁוּבָתְךָ',
ובגלל זה ⁶³ , 'אֶהְיֶה נְדָבָה', היינו, אף שאינם ראויים,

⁵⁴ סוטה, כא' ע"ב:

"אמר רבי יוחנן -

אין דברי תורה מתקיימין, אלא במי שמשלים עצמו כמי שאינו,

שנאמר (איוב, כח' - יב'), 'וְהִחֲכְמָה, מֵאֵין תִּמְצָא' .

⁵⁵ יומא, פו' ע"א.

⁵⁶ הושע, יד' - ה'.

⁵⁷ עבודה זרה, ז' ע"ב (בד"ה "שובבים").

על מאמר הכתוב (ירמיה, ג' - יד'), "שׁוֹבֵב בְּנִים שׁוֹבָבִים".

⁵⁸ ישעיה, נז' - יז'.

⁵⁹ מגילה, יז' ע"ב.

⁶⁰ של מאמר הכתוב בישעיה הנ"ל (ו' - י'):

"הַשָּׁמַן לֵב הָעָם הַזֶּה, וְאֶזְנֵי הַכֹּהֵן, וְעֵינֵי הַשֹּׁעַ, פֶּן יֵרָאֶה בְּעֵינָיו, וּבְאֶזְנוֹ יִשְׁמַע, וּלְבָבוּ יָבִין, וְשֵׁב וְרָפָא לוֹ".

⁶¹ ישעיה, נז' - יז'.

⁶² הושע, יד' - ה'.

⁶³ הושע, יד' - ה'.

כדכתיב ⁶⁴, 'וְלַעֲנוּיִם, יִתֵּן חֵן'.
ונודע ⁶⁵, שאברהם, שורשו חכמה,
ולפיכך, כל חולה, כלומר, החולה בגאווה - הרואה אותו, מיד נתרפא.
וכשמת אברהם תלאה בגלגל חמה, פירוש -
חמה, משמעותה הכנעה!
כי כשטענה הלבנה ⁶⁶, אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד,
לא השיבה כלום!
אלא, היתה מהנעלבין ואינן עולבין ⁶⁷,
שעליהם נאמר ⁶⁸, 'וְאֶהְיֶה כְּצֶאֱת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבְרָתוֹ'.
ולפיכך, תלאה בגלגל חמה, שעל ידה ילמדו להכניעה עצמם!
וסיים אביי: 'אידלי יומא, אידלי קצירא' ⁶⁹,
**כי בהתבוננות זו בגלגל חמה, יזכה ל-'אידלי קצירא', והיינו, לרפואה כפולה,
לנפש ולגוף".** עד כאן, דברי קודשו של רבינו זיע"א.

⁶⁴ משלי, ג' - לד'.

⁶⁵ "זוהר הקדוש", (חלק ב', דף יד' ע"ב).

⁶⁶ חולין, ס' ע"ב.

⁶⁷ גיטין, לו' ע"ב:

"הנעלבין ואינן עולבים, שומעין חרפתן ואינן משיבין, עושין מאהבה ושמחין בייסורין,

עליהן הכתוב אומר (שופטים, ה' - לא'), 'וְאֶהְיֶה כְּצֶאֱת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבְרָתוֹ'."

וכן הוא במסכת שבת, פח' ע"ב).

⁶⁸ שופטים, ה' - לא'.

⁶⁹ היינו:

שכאשר החמה מתרוממת וזורחת, ממילא היא מיקלת את חולאי בני האדם,

שכן, האבן של אברהם אע"ה תלויה בחמה.

והנה, על מאמר הכתוב ⁷⁰, "וְאַבְרָהָם זָקוּן, בָּא בְּיָמִים, וַיְהִיָּה בְּרָךְ אֶת אַבְרָהָם
בְּכָל־י, כתב רש"י הקדוש:

"בְּכָל־י, עולה בגימטריא בן,

ומאחר שהיה לו בן, היה צריך להשיאו אשה".

וכשתדקדק, תמצא:

שמילת "בְּכָל־י עם הכולל, עולה בגימטריא כמניין מילת "אבן".

ללמדך:

כהמתבאר בדברי רבינו זיע"א, ובדברי גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א, בעניין
מעלת האבן,

שאותה הברכה שנתברך בה אברהם אע"ה, היא הכנעת יצרו הרע והפיכתו ליצר
הטוב, על ידי מידת הענווה.

ובשעת מסירת השיעור ⁷¹, העירני החו"ן ר' שביט גז יצ"ו, שעל פי המתבאר בדברי
רבותינו זיע"א, ניתן לבאר עניין נפלא. וכדלהלן.

דהנה, כל החטאים, ובייחוד חטא העריות, בא מסיבת מידת הגאווה,

וכמאמר הכתוב ⁷², "תוֹעֵבֶת יְהוָה כָּל גִּבָּה לֵב, יָד לִידָד לֹא יִנָּקֶה".

וכאשר בני ישראל חטאו בַּשָּׁטִיִּם, בחטא העריות, אשר נסבב להם על ידי מידת
הגאווה,

ציווה הבורא ית"ש למשה רע"ה ⁷³, "וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה, קַח אֶת כָּל רֵאשֵׁי
הָעָם, וְהוֹקֵעַ אוֹתָם לַיהוָה נֹגֵד הַשָּׁמֶשׁ, וַיָּשֶׁב חֲרוֹן אַף יְהוָה מִיִּשְׂרָאֵל",

ולהמתבאר בדברי רבותינו זיע"א, שהשמש מלמדת על מידת הענווה, יתבאר
העניין כמין חומר -

⁷⁰ בראשית, כד' - א'.

⁷¹ ביום ג', ו' בשבט התשפ"ה.

⁷² משלי, טז' - ה'.

⁷³ במדבר, כה' - ד'.

שכן, על ידי שיתבוננו בשמש, ויקבלו את מידת הענווה,
אזי, חטא העריות, הנסבב על ידי מידת הגאווה, יסתלק וילך לו. עד כאן דבריו
הנפלאים, ו-"דברי פי חכם חן"⁷⁴,
ועל כך נאמר⁷⁵, "שפתיים ישק, משיב דברים נכחים".
והנה, ידועים ומפורסמים, דברי רבותינו ז"ל⁷⁶, על מאמר הכתוב⁷⁷, "אלה
תולדות השמים והארץ, בהפראם, ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים":
"אל תקרי 'בהפראם', אלא בה"י בראם".
וביאר בזה, הגה"ק רבינו משה אלשיך זיע"א - "האלשיך הקדוש"⁷⁸:
דהנה, על מאמר הכתוב⁷⁹, "בפספת תשבו שבעת ימים, כל האזרח בישראל ישבו
בפספת", דרשו רבותינו ז"ל⁸⁰, "אמרה תורה, כל שבעת הימים צא מדירת קבע,
ושב בדירת עראי".
והיינו, שצריך האדם לשים אל מול עיניו, את מאמר דוד הע"ה⁸¹, "ימי שנותינו
בהם שבעים שנה",
שכל חייו, הינם חיי עראי, אשר סופם לבוא אל קיצם,
ועל כן, בחג הסוכות, עליו לצאת מדירת קבע, אל דירת העראי.
ומטעם כך, ברא הבורא ית"ש את עולמו, באות ה' -

⁷⁴ קהלת, י' - יב'.

⁷⁵ משלי, כד' - כו'.

⁷⁶ מנחות, כט' ע"ב.

⁷⁷ בראשית, ב' - ד'.

⁷⁸ ויקרא, כג' - לג'.

⁷⁹ ויקרא, כג' - מב'.

⁸⁰ סוכה, ב' ע"א.

⁸¹ תהילים, צ' - י'.

שכן, באות ה', נרמזים הדינים של דפנות הסוכה ⁸², אשר שיעורה הוא ב' דפנות והשלישית אפילו בטפח ⁸³,

וזאת, בכדי ללמד לאדם, שכל התכלית של העולם הזה, הינו "עולם עראי".

ומעתה, נשכיל ונבין, את דברי רבותינו ז"ל ⁸⁴, על מאמר הכתוב ⁸⁵, "אֵלֶּה תִּלְדוּת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, בְּהִבָּרֵא, בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם":

"אֵל תִּקְרָא בְּהִבָּרֵא, אֵלָּא בְּאִבְרָהָם,

בְּאִבְרָהָם מִתְקִיִּים עֲלֵמָא",

שכן, בהיות אברהם אע"ה חי חיי עראי,

הוא אינו יכול לקחת מאומה מבני אדם שאינם מהוגנים, אשר כל חפצם ומהותם הוא "כְּחַי וְעַצֵּם יָדִי" ⁸⁶.

ומחמת קדושתו זו, מתקיים כל העולם כולו!

והנה, האותיות מְכַנּוֹת בשם "אבנים", וכפי שמצינו ב-"ספר היצירה" ⁸⁷:

"שתי אבנים, בונות שני בתים ⁸⁸,

שלוש, בונות שישה בתים ⁸⁹,

⁸² היינו:

צורת האות ר' שבאות ה', מרמזת על ב' דפנות,

והאות י' אשר בתחתית האות ה', מרמזת על הדופן השלישית, ששיעורה אפילו בטפח.

⁸³ סוכה, ו' ע"ב.

⁸⁴ "זוהר הקדוש", (פרשת "לך לך", דף פו' ע"ב).

⁸⁵ בראשית, ב' - ד'.

⁸⁶ דברים, ח' - יז'.

⁸⁷ פרק ד' משנה יב'.

⁸⁸ היינו:

מילה בת שתי אותיות, יכולה להיכתב בשתי אופנים.

⁸⁹ היינו:

ארבע, בונות ארבעה ועשרים בתים ⁹⁰,

חמש, בונות מאה ועשרים בתים ⁹¹,

שש, בונות שבע מאות ועשרים בתים ⁹²,

שבע, בונות חמשת אלפים וארבעים בתים ⁹³."

וכבר למדנו לעיל, שהאות ה', המלמדת על עניין העראיות,

יש בה את כוח ההולדה, וכפי שמצינו אצל אברהם אע"ה ⁹⁴, ואצל שרה אמנו ע"ה

⁹⁵, שרק לאחר שְׁנַת־סָפָה להם האות ה' בשמם הם זכו לכוח המוליד.

ומעתה, אפשר לבאר:

שאותה "אבן" אשר היתה תלויה בצווארו של אברהם אע"ה, המרמזת על "מידת

הענווה" ⁹⁶,

מילה בת שלוש אותיות, יכולה להיכתב בשישה אופנים.

⁹⁰ היינו:

מילה בת ארבע אותיות, יכולה להיכתב בעשרים וארבעה אופנים.

⁹¹ היינו:

מילה בת חמש אותיות, יכולה להיכתב במאה ועשרים אופנים.

⁹² היינו:

מילה בת שש אותיות, יכולה להיכתב בשבע מאות ועשרים אופנים.

⁹³ היינו:

מילה בת שבע אותיות, יכולה להיכתב בחמשת אלפים וארבעים אופנים.

⁹⁴ בראשית, יז' - ה':

"ולא יקרא עוד את שמך אברהם, והיה שמך אברהם, כי אב המון גוים נתתיך".

⁹⁵ בראשית, יז', טו' - טז':

"ויאמר אלהים אל אברהם, שרי אשתך, לא תקרא את שמה שרי, כי שרה שמה. וברכתי אתה, וגם נתתי

ממנה לך בן, וברכתיך, והיתה לגוים, מלכי עמים ממנה יהיו".

⁹⁶ וכפי שנתבאר לעיל באות ז'.

היתה האות ה', המרמזת על עניין העראיות שהיתה בו, אשר היא היסוד והשורש ל-"מידת הענווה",

ומחמתה, הוא זכה לכוח ההולדה, כאשר היא נְתַסְפָּה לו ולאשתו בשמים. ודוק.

1. בטעם מצוות הקרבת קרבן התמיד, כתב ב-"ספר החינוך"⁹⁷ :

"משורשי מצוות הקרבנות, כתבתי במצוות המקדש, בסדר 'וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה'⁹⁸, עשה אי'⁹⁹, העולה על רוחי בפשט העניין,

ואחר אותם הטעמים, אני ממשיך גם כן טעם התמידין.

לומר, שנצטוונו בעבודה זו התמידית, שהיא פעמיים ביום, בזריחת השמש ובנטותו לערב,

למען נתעורר מתוך המעשה הזה, ונשים כל ליבנו וכל מחשבותינו לדבקה בַּשֵּׁם ברוך הוא.

כאומרי כמה פעמים, שהאדם נפעל, וטבעו מתעורר, לפי עסק מעשהו.

ולכן, בהיות האדם נכון בטבעו, שצריך לתקן לו מזון פעמיים - ערב ובקר,

נצטווה, שְׂיִשֵּׁים מגמתו ועסקו בעסק עבודת בוראו, גם כן שתי פעמים,

לבל תהיה עבודת העבד לעצמו, יתירה על עבודתו לרבו.

וכל זה למה?

כדי לעורר רוחו וחפצו תמיד, לזכור את בוראו,

ובכן, יכשיר מעשיו, וַיִּתְבָּרַךְ ממנו, 'כִּי חִפֵּץ חֶסֶד הוּא'¹⁰⁰.

וכמו שדרשו זכרונם לברכה¹⁰¹, 'אֵשֶׁה גֵּיחַם לְה' '¹⁰², 'שאמרתי ונעשה רצוני',

⁹⁷ בפרשת "פנחס", (מצווה תא').

⁹⁸ שמות, כה' - ב'.

⁹⁹ מצווה צה'.

¹⁰⁰ מיכה, ז' - יח'.

כלומר, שכל חלק גבוה מכל קרבן, אינו רק חפצו ברוך הוא, שעשה העבד מה
שציווהו, למען יִכָּשֶׁר לזכות בטובו ברוך הוא".

והנה, בעניין "קרבן התמיד", כתב הגה"ק רבינו משה יחיאל אפשטיין זיע"א
מאוז'רוב ¹⁰³. כדלהלן ^{104 105}.

על מאמר הכתוב בפרשת "פנחס" ¹⁰⁶, "עֲלֵת תָּמִיד, הַעֲשֵׂה בְּהַר סִינִי, לָרִיחַ נִיחֹחַ
אֲשֶׁה לַיהוָה", כתב רש"י הקדוש:

"הקיש עולת תמיד, לעולת הר סיני, אותה שנתקרבה לפני מתן תורה",

ואפשר לרמז בזה: שהקרבת הקרבן, חייבת להיות בשלימות ההכנעה, הנלמדת
מהר סיני ¹⁰⁷.

ויתר על כן, בסמוך לקרבן העולה שהיה בהר סיני ¹⁰⁸, נאמר ¹⁰⁹, "וַיִּקַּח סֹפֶר
הַבְּרִית, וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי הָעָם, וַיֹּאמְרוּ, כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה, נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע",

ובאותה השעה, פסקה זוהמתן של ישראל, וכפי דרשו רבותינו ז"ל ¹¹⁰, "ישראל
שעמדו על הר סיני, פסקה זוהמתן",

¹⁰¹ ב-ספרי" בפרשתן.

¹⁰² במדבר, כח' - ח'.

¹⁰³ בספרו הקדוש "באר משה", (בפרשת "פנחס", אות כד', עמודים תרסט'-תרעא').

¹⁰⁴ דבריו הקדושים, 'יבאו בכאן במעט שינויי לשון, למען ירוצו עיני הקורא בהם.

¹⁰⁵ דבריו הקדושים, 'יבאו בכאן בהרחבה, עד אשר נכתוב: "עד כאן דבריו הקדושים".

¹⁰⁶ במדבר, כח' - ו'.

¹⁰⁷ ויעניין במסכת סוטה (ה' ע"א):

"לעולם ילמד אדם מדעת קונו, שהרי הקדוש ברוך הוא הניח כל הרים וגבעות, והשרה שכינתו על הר
סיני".

¹⁰⁸ שמות, כד', ה' - ו'.

¹⁰⁹ שמות, כד' - ז'.

¹¹⁰ שבת, קמו' ע"א.

ופירש בזה רש"י הקדוש ¹¹¹, "וכל שעמדו על הר סיני, נתקדשו ונטהרו, ונתרפאו מכל מום".

והכוונה היא, גם למום רוחני!

שכן, כך דרשו רבותינו ז"ל ¹¹², "האי מאן דיהיר, בעל מום הוא".

ולפיכך כתב רש"י הקדוש ¹¹³, "נתקדשו ונטהרו", כי רפואת המום הרוחני, היא היא קדושה וטהרה.

ויעויין עוד, בפירושו של רש"י הקדוש במסכת עבודה זרה ¹¹⁴, "ישראל שעמדו על הר סיני - ונתקנו מכל מום, כדכתיב ¹¹⁵, 'פֶּלֶךְ יָפָה רַעֲיָתִי, וּמוֹם אֵין בָּדָ'".

והיינו, כמו שביארו רבותינו ז"ל ¹¹⁶, "תִּנְי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, בְּשַׁעָה שְׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הָרַם הָרַם, וְאָמְרוּ ¹¹⁷, 'כָּל אֲשֶׁר דָּבַר ה', נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע',

אוֹתָהּ שַׁעָה, לֹא הָיָה בָּהֶם לֹא זָבִים וְלֹא מַצְרָעִין וְלֹא חֲגָרִין וְלֹא סוּמִין לֹא אֶלְמִין וְלֹא חֲרָשִׁין, לֹא שׁוֹטִין וְלֹא שְׁמָמִין, לֹא טַפְשִׁין וְלֹא חֲלוּקֵי לֵב,

עַל אוֹתָהּ שַׁעָה, נֶאֱמַר ¹¹⁸, 'פֶּלֶךְ יָפָה רַעֲיָתִי'".

כלומר, שמאחר שנתרפאו, נתרפאו לא רק מן המומים הגופניים, אלא גם מן המומים הרוחניים.

¹¹¹ בד"ה "מזליהו הוי".

¹¹² מגילה, כט' ע"א.

¹¹³ הנ"ל.

¹¹⁴ כב' ע"ב, בד"ה "ישראל".

¹¹⁵ שיר השירים, ד' - ז'.

¹¹⁶ שיר השירים רבה, פרשה ד', א' (ז').

¹¹⁷ שמות, כד' - ז'.

¹¹⁸ שיר השירים, ד' - ז'.

והן הם דבריו הקדושים של ה"זוהר הקדוש" ¹¹⁹, "וּכְשַׁעְבְּרָה מֵהֶם אוֹתָהּ זְהֵמָה, נִשְׁאַרוּ יִשְׂרָאֵל גּוֹפִים מִצְחָצְחִים בְּלִי טָנוּף כָּלֵל, וְהִנֵּשְׁמוֹת בְּפָנִים כְּזֹהֵר הָרָקִיעַ לְקַבֵּל אֶת הָאוֹר" ¹²⁰.

ותראה, שהזוהמא, היא הגאוה!

שהרי אמרו ¹²¹, "איהו זוהמא, ואיהו שאור שבעיסה".

והנה, שאור, מסמל גאוה,

וכמו שכתב ב-"ספר החינוך" ¹²², בטעם איסור הקרבת השאור למזבח, "לפי שהשאור מגביה עצמו ... כי 'תועבת ה' כל גִּבְהַ לֵב' ¹²³".

ובאמת, שהדברים מפורשים כן בדברי ה"זוהר הקדוש" ¹²⁴, "זֶהוּ סוּד שֶׁל יֵצֶר הָרָע, עֲבוּדָה זָרָה, שְׁנִקְרָאת גַּם כֵּךְ - שְׁאוֹר,

זֶהוּ יֵצֶר הָרָע, שֶׁכֵּךְ הוּא יֵצֶר הָרָע בְּבֶן אָדָם כְּשֶׁאוֹר שֶׁבַעֲסָה, שֶׁנִּכְנַס בְּמַעְיו שֶׁל אָדָם מֵעַט מֵעַט, וּלְבִסּוֹף מִתְרַבֶּה בּוֹ עַד שֶׁכָּל הַגּוֹף מַעֲרָב בּוֹ" ¹²⁵,

והיינו, שדרכו של היצר הרע, היא בראש ובראשונה, להגביה את ליבו של האדם, ובכך להביאו לידי חטא.

עוד מצינו בזה, לדבריו של ה"זוהר הקדוש" ¹²⁶, "וְיֵצֶר הָרָע מְרִים לְבוֹ וְרָצוֹנוֹ שֶׁל הָאָדָם בְּגִנְיָה, וְהוֹלֵךְ אַחֲרָיו, מְסַלֵּס בְּשַׁעְרֵי וּבְרָאשׁוֹ, עַד שֶׁמִּתְגַּאֵה עָלָיו וּמוֹשֵׁךְ אוֹתוֹ לְגִיְהֵנָם" ¹²⁷.

¹¹⁹ חלק ב', דף צד' ע"א.

¹²⁰ בתרגום ללשון הקודש.

¹²¹ "תיקוני הזוהר", (דף ק' ע"א).

¹²² מצווה קיז'.

¹²³ משלי, טז' - ה'.

¹²⁴ חלק ב', דף קפב' ע"א.

¹²⁵ בתרגום ללשון הקודש.

¹²⁶ חלק א', דף קסו' ע"ב.

והוא שמצינו ב-"שער היחודים" ¹²⁸, "ענוה, בגימטריא סמא"ל,

לרמז, כי מי שהוא עניו, אין הסטרא אחרא שולט עליו".

ומקור דבריו הקדושים, מדברי ה"זוהר הקדוש" ¹²⁹, "אותו שֶׁלֹא הוֹלֵךְ אַחֵר יֵצֵר הָרָע, וְלֹא מִתְגַּאֵה כָּלֵל, וּמִנְמִיךְ רוּחוֹ וְלִבּוֹ וּרְצוֹנוֹ אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אִזּוֹ אוֹתוֹ יֵצֵר הָרָע מִתְהַפֵּךְ לוֹ לְעֶבֶד, שֶׁלֹא יָכוֹל לְשַׁלֵּט עָלָיו" ¹³⁰.

וכן כתב במקום אחר ¹³¹, "כְּשֶׁאָדָם נִדְבֵק בַּתּוֹרָה וְיוֹשֵׁב בְּרוּמֵי הָעוֹלָם, צָרִיךְ לוֹ לְהִשְׁפִּיל אֶת עַצְמוֹ, כְּדִי שֶׁיֵּצֵר הָרָע, הַקְּטָגוֹר שֶׁמְקַטְרֵג עָלָיו, לֹא יִשְׁלֹט עָלָיו לְהִסִּיטוֹ" ¹³².

נמצא אם כן :

שהזהמא היא הגאוה, שעל ידה נמסר האדם לרשותו של היצר הרע,

וכאשר פסקה זוהמתן בהר סיני, אזי, נרפאו מכל המומים בכלל, ומן המום של היהירות וגסות הרוח בפרט.

והוא שמצינו בדבריו של ה"זוהר הקדוש" ¹³³, על מאמר הכתוב ¹³⁴, "שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֶאֱוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם, כְּאַהֲלֵי קֶדֶר, כִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה":

"וְכַעַת, כְּשֶׁנִּקְרְבַת לְמַעְלָה בְּעֵנְוָה, נִקְרָאת נֶאֱוָה, נֶאֱוָה וְדַאי בְּכָל" ¹³⁵,

ומוכח, שאך ורק על ידי מידת הענוה, נקראת כנסת ישראל בשם "נאוה"!

¹²⁷ בתרגום ללשון הקודש.

¹²⁸ לרבינו האר"י הקדוש זיע"א.

¹²⁹ חלק א', דף קס"ו ע"ב.

¹³⁰ בתרגום ללשון הקודש.

¹³¹ "זוהר חדש", (פרשת "חוקת", דף נ' ע"ב).

¹³² בתרגום ללשון הקודש.

¹³³ "זוהר חדש", (פרשת "חוקת", דף נ' ע"א).

¹³⁴ שיר השירים, א' - ה'.

¹³⁵ בתרגום ללשון הקודש.

ולפיכך, כאשר פסקה זוהמתן במעמד הר סיני, שנתרפאו ממידת הגאווה, נאמר בהם ¹³⁶, "כִּלְךָ יָפָה רַעֲיָתִי, וּמוֹס אֵין בָּךְ".

וזה כוונת דבריו של רש"י הקדוש ¹³⁷, "וכל שעמדו על הר סיני, נתקדשו ונטהרו, ונתרפאו מכל מוס",

שכן, אין לך קדושה גדולה יותר ממידת הענווה,

וכפי שמצינו בתלמוד ירושלמי ¹³⁸, "קדושה, מביאה לידי ענווה".

ותראה, שדווקא בעת אמירת "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע" ¹³⁹, נטהרו מזוהמת הגאווה:

שהרי המשמעות אמירת של "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע" ¹⁴⁰, היא שלימות ההכנעה,

והיינו, שביטלו את כל מהותם העצמית, ונכנעו אך ורק למאמר הבורא ית"ש.

ובניגוד לאומות העולם, ששאלו "מה כתיב בה" ¹⁴¹,

והיינו, שיש להם מציאות בפני עצמם, מציאות החפיצה לדעת האם הציווי הוא לטובתם או לאו.

ולפיכך, דרשו רבותינו ז"ל ¹⁴², על מאמר הכתוב ¹⁴³, "שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֶאֱנָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם, כְּאֶהְיֶה קֶדֶר, כִּירְיעוֹת שְׁלֹמֹה":

"שְׁחוּרָה אֲנִי - בְּמִצְרַיִם,

וְנֶאֱנָה אֲנִי - בְּאֶמְרֵי בְּסִינִי" ¹⁴⁴, 'כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה', נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע'."

¹³⁶ שיר השירים, ד' - ז'.

¹³⁷ שבת, קמ"ו ע"א, (בד"ה "מזליהו הוי").

¹³⁸ שבת, פרק א' הלכה ג'.

¹³⁹ שמות, כד' - ז'.

¹⁴⁰ שמות, כד' - ז'.

¹⁴¹ מכילתא דרבי ישמעאל, (פרשת "תרו"), מסכתא דבחודש, פרשה ה', ד"ה "ולפיכך נתבעו").

¹⁴² שמות רבה, פרשה מט', ב'.

¹⁴³ שיר השירים, א' - ה'.

¹⁴⁴ שמות, כד' - ז'.

שכן, בעת אמירת "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"¹⁴⁵, הם זכו להתקרב לפני הבורא ית"ש במידת הענווה,

ולפיכך, הם זכו שיהיה שמם בבחינת "נאֹה".

ומעתה, יתבאר מאמר הכתוב בפרשת "פנחס"¹⁴⁶, "עֲלֵת תַּמִּיד, הַעֲשִׂיה בְּהַר סִינִי, לְרִיחַ נִיחֹחַ אֲשֶׁה לַיהוָה":

שכן, דווקא אותו קרבן, הנקרב בהתקשרות אל מידת הענווה, הנלמדת מהר סיני,

הוא הנרצה לפניו יתברך, בבחינת "לְרִיחַ נִיחֹחַ", וכפי שתירגם אונקלוס, "לְאַתְקַבְּלָא בְּרַעְוָא".

ובניגוד למידת הגאווה, שעליה אמר שלמה הע"ה¹⁴⁷, "תוֹעֵבַת יְהוָה כָּל גִּבָּה לֵב, יָד לֵיד לֹא יִנָּקֶה".

ובמיוחד, הרמז האמור לקרבן התמיד,

שהרי, כל עיקרו של קרבן התמיד, הוא על יסוד מידת ההכנעה, וכמו שדרשו רבותינו ז"ל¹⁴⁸:

"אָמְרוּ -

בַּשָּׁעָה שֶׁעָקַד אֲבִרָהֶם אֲבִינוּ אֶת יִצְחָק בֶּנוֹ, הִתְקִין הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁנֵי כִבָּשִׁים, אֶחָד שֶׁל שְׁחִירִית וְאֶחָד שֶׁל עֲרָבִית,

וְכָל כֶּךָ לָמָּה?

שֶׁבַּשָּׁעָה שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְקַרְיָבִין תַּמִּיד עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ, וְקוֹרִין אֶת הַמִּקְרָא הַזֶּה¹⁴⁹, 'צַפְנָה לְפָנֵי ה'

¹⁴⁵ שמות, כד' - ז'.

¹⁴⁶ במדבר, כח' - ו'.

¹⁴⁷ משלי, טז' - ה'.

¹⁴⁸ ויקרא רבה, פרשה ב', יא'.

¹⁴⁹ ויקרא, א' - יא'.

זוֹכֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עֲקֵדֶת יִצְחָק",

והיינו, כי כשם שעקידת יצחק, הוא הביטול הגמור והמלא כלפי הבורא ית"ש,

כך גם הקרבן, חייב להיות בשלימות ההכנעה.

וכמו שכתב הגה"ק "בעל התניא" זיע"א, בספרו הקדוש "בונה ירושלים" ¹⁵⁰,
"מסירות הרצון, כמסירת נפש".

והן הם דבריו של ה"זוהר הקדוש" ¹⁵¹, "אֲשֶׁרִי הָעַם הַקְּדוֹשׁ, שֶׁנִּקְרָאוּ צֶאֱן שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לְהַקְרִיב אֶת עֲצָמָם קִרְבָּנוֹת לְפָנָיו,

כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר ¹⁵², 'כִּי עָלֶיךָ הִרְגָנוּ כָּל הַיּוֹם, נִחַשְׁבָנוּ כְּצֶאֱן טִבְחָהּ' " ¹⁵³.

והיינו, שסיבת הדבר שעם ישראל נקראים בשם "צאנו של הקדוש ברוך הוא",
הוא מחמת היותם מוכנים למסור את נפשם בעבורו,

ועל אף שלא עשו כן בפועל, מכל מקום, עצם נכונותם לכך נחשבת כאילו באו לידי
כך.

וכפי שמצינו בדברי ה"זוהר הקדוש" ¹⁵⁴, "כָּל הַמִּכּוֹן אֶת לְבוֹ בַּפִּסּוּק הִזָּה, כְּדִי
לְמַסֵּר נַפְשׁוֹ עַל קִדְּשֵׁת שְׁמוֹ, מֵעֵלָה עָלָיו הַפֶּתוּב - כְּאֵלּוּ נִהְרַג בְּכָל יוֹם עָלָיו" ¹⁵⁵.
¹⁵⁶.

עוד כתב רבינו זיע"א ¹⁵⁷. כדלהלן ¹⁵⁸ ¹⁵⁹.

¹⁵⁰ אות פז'.

¹⁵¹ חלק ב', דף קיט' ע"ב.

¹⁵² תהילים, מד' - כג'.

¹⁵³ בתרגום ללשון הקודש.

¹⁵⁴ חלק א', דף קכד' ע"ב.

¹⁵⁵ בתרגום ללשון הקודש.

¹⁵⁶ "עד כאן דבריו הקדושים".

¹⁵⁷ בספרו הקדוש "באר משה", (בפרשת "פנחס", אות כד', עמודים תרסז'-תרסט').

¹⁵⁸ דבריו הקדושים, יובאו בכאן במעט שינויי לשון, למען ירוצו עיני הקורא בהם.

כתב הגה"ק רבינו חיים ויטאל זיע"א ¹⁶⁰ :

"עֲלֵת תְּמִיד וְכו' ¹⁶¹, יְכוּוֹן, כִּי עֲלֵת, גִּימְטְרִיא 'א-ב-ג-י-ת-ץ'.

וְנוֹדַע, כִּי שֵׁם זֶה בַּחֲסֵד,

וְהוּא מִידַת הַחֲסֵד, הַמִּתְגַּלָּה בְּכָל בּוֹקֵר, בְּסוּד ¹⁶², 'וַיִּשְׁכַּם אֲבָרְהָם בְּבֹקֶר',

וְהוּא סוּד ¹⁶³, 'אַל תִּירָאִי תוֹלַעַת יַעֲקֹב' ^{164 165}.

וְיֵשׁ כִּנְגָדוֹ קְלִיפָה שֶׁל תוֹלַעַת, שֶׁהוּא מַכְלָה הַכֹּל,

וְכָל בּוֹקֵר וּבּוֹקֵר, מִתְגַּלָּה אוֹתוֹ תוֹלַעַת הַטֶּמָּא, לְכָלֹת כָּל הָעוֹלָם כּוֹל,

כִּי כִּמוֹ שֶׁמִּתְגַּבֵּר 'תוֹלַעַת יַעֲקֹב' ¹⁶⁶ בְּכָל בּוֹקֵר, כֵּן כִּנְגָדוֹ מִתְגַּבֵּר אוֹתוֹ תוֹלַעַת הַטֶּמָּא, לְהַרְקִיב וּלְכָלֹת הָעוֹלָם,

עַל כֵּן, הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּרַחֲמָיו, צִוּוּהָ לְהַקְרִיב קֶרֶבֶן תְּמִיד, לְהַתְגַּבֵּר תוֹלַעַת שְׁבַקְדוּשָׁה עַל תוֹלַעַת שְׁבַקְלִיפָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּגְבֹּר בְּכָל בּוֹקֵר, וְיִתְבַּטֵּל."

וְהִנֵּה, בְּזִמָּן הַזֶּה, כִּשְׁבַע עוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים אֵין לָנוּ מְזִבַּח וּקְרִבָּנוֹת שִׁיכְפְּרוּ בַּעֲדֵינוּ :

בּוֹדָאִי שֶׁכָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרַת עוֹלָה כְּאִילוֹ הַקְרִיב עוֹלָה ¹⁶⁷,

וְכֵן כְּתוּב ¹⁶⁸, "וַיִּשְׁלַח ה' מַלְאָכָא שְׁפָתֵינוּ",

¹⁵⁹ דבריו הקדושים, יובאו בכאן בהרחבה, עד אשר נכתוב: "עד כאן דבריו הקדושים".

¹⁶⁰ בספרו הקדוש "פרי עץ חיים", (שער עולם העשייה, אות ג').

¹⁶¹ במדבר, כח' - ח'.

¹⁶² בראשית, יט' - כז'.

¹⁶³ ישעיה, מא' - יד'.

¹⁶⁴ "עולת, אותיות תולע".

¹⁶⁵ "ונוכל לרמז הדברים, במאמר הכתוב (תהילים, צב' - ג'), 'לְהַגִּיד בְּבֹקֶר חֲסִדְךָ'."

¹⁶⁶ ישעיה, מא' - יד'.

¹⁶⁷ מנחות, קי' ע"א.

¹⁶⁸ הושע, יד' - ג'.

הרי, שבאמירת פרשת התמיד, פועלים את אותה הפעולה בגובהי מרומים, ובזה מבטלים את הקליפה הטמאה - תולעת זו.

ואפשר להוסיף, כי מאחר שמטרת הקרבנות היא שלימות ההכנעה, וכמו שנתבאר במקומו ¹⁶⁹, וכמו שדרשו רבותינו ז"ל ¹⁷⁰ -

"אמר רבי יהושע בן לוי, בא וראה כמה גדולים נמוכי הרוח לפני הקדוש ברוך הוא,

שבשעה שבית המקדש קיים, אדם מקריב עולה - שכן עולה בידו, מנחה - שכן מנחה בידו,

אבל, מי שדעתו שפלה, מעלה עליו הכתוב, כאילו הקריב כל הקרבנות כולם,

שנאמר ¹⁷¹, 'זָבַחִי אֱלֹהִים, רוּחַ נְשִׁבָּרָה'.

ולא עוד, אלא, שאין תפילתו נמאסת,

שנאמר ¹⁷², 'לֵב נְשִׁבָּר וְנִדְּכָה, אֱלֹהִים לֹא תִבְּזֶה' "

לפיכך, ניתן לנו הכוח לבטל את קליפת "תולע", באמצעות מידת הענווה, הנרמזת במילת "תולעת",

וכמו שדרשו רבותינו ז"ל ¹⁷³, על דוד הע"ה, שהעיד על עצמו ¹⁷⁴, 'וְאֶנְכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ, חֲרַפְתָּ אָדָם וּבָזוּי עָם' ¹⁷⁵,

¹⁶⁹ לעיל באותיות ג'-ד'.

¹⁷⁰ סוטה, ה' ע"ב.

¹⁷¹ תהילים, נא' - יט'.

¹⁷² תהילים, נא' - יט'.

¹⁷³ חולין, פט' ע"א.

¹⁷⁴ תהילים, כב' - ז'.

¹⁷⁵ וראיתי להעתיק בזה את דבריו של גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א (בספרו "אהבת דוד", דרוש ט', אות נח', בד"ה "ובמה שאמר דוד"):

"במה שאמר דוד הע"ה (תהילים, כב' - ז'), 'וְאֶנְכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ',

וכן דרשו רבותינו ז"ל¹⁷⁶, על דוד הע"ה, שבשעה שהיה עוסק בתורה, היה מעדן את עצמו כתולעת¹⁷⁷.

והיינו, כי "זֶה לְעֵמֶת זֶה"¹⁷⁸, תולעת שבקדושה היא הענווה, וכנגדה, תולעת שבקליפה היא הגאווה, שעל ידה מתעורר הקטרוג לכלות את כל העולם,

והיא עצמה, משמשת כמכשיר של כיליון, חלילה וחס, וכדרשתם ז"ל¹⁷⁹, "כל אדם שיש בו גסות הרוח, אפילו רוח קימעא עוכרתו", ויעוין שם בפירוש רש"י הקדוש¹⁸⁰, "פורענות קלה טורפתו ומאבדתו". והנה, כתב ה"זוהר הקדוש"¹⁸¹, "וְתוֹלַעַת שָׁנִי¹⁸² ... זֶהוּ גֹוֹן שְׁנִקְרָא שָׁנִי, שְׁנוּטֵל בּוֹ אֶת כָּל הַגְּוִיִּים"¹⁸³,

יש להבין, אמאי הוצרך לומר 'ולא איש', ובאומרו 'ואנכי תולעת' סגי? וכמה הבדלים ומעלות, בין תולעת לאיש, מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. ואפשר, במה שאמר רבינו האר"י זצ"ל, ברמז 'עלת תמיד' (במדבר, כח' - ו'), כי 'עולת' אותיות 'תולע', והוא בגימטריא שם קדוש, והוא תולע דקדושה ומושל בתולע דסטרא אחרא. וזה שאמר (תהילים, כב' - ז'), 'ואנכי תולעת', ולא תימא שכוונתי על תולע דקדושה, אלא, מה שאמרתי (תהילים, כב' - ז'), 'ואנכי תולעת', היינו תולעת ממש 'ולא איש', וקל וחומר, שאיני מכוין לתולע דקדושה, אלא תולעת ממש".

¹⁷⁶ מועד קטן, טז' ע"ב.

¹⁷⁷ היינו:

מכופף את עצמו עד שהיו ידיו ורגליו ביחד, כמו תולעת.

¹⁷⁸ קהלת, ז' - יד'.

¹⁷⁹ סוטה, ה' ע"א.

¹⁸⁰ בד"ה "רוח קימעא עוכרתו".

¹⁸¹ חלק ב', דף קלט' ע"א.

¹⁸² שמות, כה' - ד'.

ובהגהות מהרח"ו זיע"א, כתב, "מלכות",
וביתר ביאור, פירש בעל "מקדש מלך" זיע"א¹⁸⁴, "נמצא, שתולעת היא מלכות ...
וכשמקבלת על ידי החסד נקרא 'שני' ... ומפרש, תולעת הוא חסד, כי 'תולע'
בגימטריא 'א-ב-ג-ד-ה-ו-ז-ח-ט-י-כ-ל', שהוא חסד",
הרי, שתולעת מורה על בחינת המלכות, וכבר ידעת שבחינת המלכות מורה על
מידת הענווה,
וכמו שכתב ה"זוהר הקדוש"¹⁸⁵, "דלית לה מגרמה כלום",
ובעל כורחך, שבכוחה של מידת הענווה, מידת המלכות, להכניע ולבטל את
התולעת שבקליפה.
ותראה עוד, מה שכתב ה"זוהר הקדוש"¹⁸⁶, על מאמר הכתוב¹⁸⁷, "אל תיראי
תולעת יעקב, מתי ישראל, אני עזרתך, נאם יהוה, וגאלך קדוש ישראל":
"בתולעת הזו, שאין לה תקף וכח אלא בפיה, ובפיה היא שוברת הכל, ולכן נקראו
ישראל תולעת"¹⁸⁸,
כלומר, שהתולעת, מרמזת על כוחם המופלא של עם ישראל בתפילה.
והנה, יסודה של התפילה, היא מידת ההכנעה,
וביותר, ששורשה ויסודה ממידת המלכות,
וכמו שכתב ה"זוהר הקדוש"¹⁸⁹, "אלא, תפלה זו כנסת ישראל¹⁹⁰, שהיא תפלה,
שכתוב¹⁹¹, 'ואני תפלה'¹⁹²,

¹⁸³ בתרגום ללשון הקודש.

¹⁸⁴ להגה"ק רבינו שלום בוזגלו זיע"א.

¹⁸⁵ חלק ב', דף מג' ע"א.

¹⁸⁶ חלק א', דף קעח' ע"א.

¹⁸⁷ ישעיה, מא' - יד'.

¹⁸⁸ בתרגום ללשון הקודש.

¹⁸⁹ חלק ג', דף מט' ע"ב.

ולפיכך, "ובפיקה היא שוֹבֶרֶת הַכֶּלִי"¹⁹³,
שכן, על ידי התפילה בשלימות ההכנעה, ניתן לבטל קליפה זו.
ומעתה, נשכיל ונבין, את מאמר הכתוב בפרשת "פנחס"¹⁹⁴, "עֲלֵת תַּמִּיד, הָעֲשִׂיָּה
בְּהָר סִינִי, לָרִיחַ נִיחֹחַ אֲשֶׁה לַיהוָה":
כלומר, כל כוחה של עולת התמיד, בביטול הקליפה שכנגדה בטומאה,
נובע משלימות מידת ההכנעה, שהיא היא המבטלת לקליפה זו.
וזה, מחמת "הָעֲשִׂיָּה בְּהָר סִינִי", שכן, הר סיני מרמז על מידת הענווה¹⁹⁵,
וכפי שדרשו רבותינו ז"ל¹⁹⁶, "לעולם ילמד אדם מדעת קונו, שהרי הקדוש ברוך
הוא הניח כל הרים וגבעות, והשרה שכינתו על הר סיני",
ופירש בזה רש"י הקדוש, "ילמד אדם מדעת קונו, לאהוב את הנמיכות",
והיינו, שעל ידי "בְּהָר סִינִי", מידת הענווה, עשויה עולת התמיד לבטל את
קליפת התולעת שבטומאה.
ומעתה, נשכיל ונבין, את מה שכתבו התוספות¹⁹⁷, בעניינו של בלעם שרצה לקלל
את עם ישראל, באותו הרגע שבו הקדוש ברוך הוא - כועס:
"ואם תאמר, מה היה יכול לומר בשעה מועטת כזאת?
ויש לומר, היה אומר 'פֶּלֶס', והקדוש ברוך הוא הפכו, ואמר 'מלך',

¹⁹⁰ היינו:

מידת המלכות.

¹⁹¹ תהילים, קט' - ד'.

¹⁹² בתרגום ללשון הקודש.

¹⁹³ תרגום דבריו של ה"זוהר הקדוש", (חלק א', דף קעח' ע"א).

¹⁹⁴ במדבר, כח' - ו'.

¹⁹⁵ וכמו שנתבאר לעיל באות ג'.

¹⁹⁶ סוטה, ה' ע"א.

¹⁹⁷ עבודה זרה, ד' ע"א, (בד"ה "רגע").

כדכתיב ¹⁹⁸, 'ותרועת מלך בוי'.

כלומר, בלעם ששורשו ממידת הגאווה,

וכמו שדרשו עליו רבותינו ז"ל ¹⁹⁹, 'נרוח גבוהה',

זמם בטומאתו, לכלות את עם ישראל.

ונרמז הדבר בשמו, "בלעם", "בלע עם",

כי "בלע", הוא לשון כיליון,

וכדכתיב ²⁰⁰, 'בלע אדני ולא חמל את כל נאות יעקב, הרס בעברתו, מבצרי בת
יהודה, הגיע לארץ, חלל ממלכה ושריה',

ותרגומו, "שיצי", מלשון כיליון.

ולפיכך, אמר בלעם "פלים",

והיינו, שרצה לעורר את בחינת התולעת שבקליפה, אשר שורשה במידת הגאווה,
וכל עניינה הוא לכלות את העולם.

ברם, הקדוש ברוך הוא, הפכו, ואמר "מלך", מחמת שהיו עם ישראל מצויינים
במידת הענווה,

כדכתיב ²⁰¹, 'ותרועת מלך בוי',

שעל ידי התרועה הרומזת להכנעה, מלשון שברון רוח, נתהפך "פלים" ל-"מלך",
שהיא מלכות שבקדושה.

וביותר, שמילת "מלך" מרמזת על מידת הענווה, שכן ראשי התיבות של מילה זו,
הינם "לית מגרמיה כלום",

¹⁹⁸ במדבר, כג' - כא'.

¹⁹⁹ מסכת אבות, פרק ה' משנה יט'.

²⁰⁰ איכה, ב' - ב'.

²⁰¹ במדבר, כג' - כא'.

והיינו, שעל ידי התולעת שבקדושה, "תולעת יַעֲקֹב" ²⁰², נתבטל כוחה של התולעת הטמאה, שהיא טומאת בלעם שהיה בעל גאווה, ואז זכו לברכה. ובזה, יתבאר לנו מאמר ה"זוהר הקדוש" ²⁰³, "הַעֲוֹלָה הַזֹּאת, מַעֲלָה וְקוֹשֶׁרֶת אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְמַעֲלָה" ²⁰⁴ :
שכן, מאחר שבחינת תולעת שבקליפה רוצה לכלות את כנסת ישראל, אזי, קורבן עולה שהוא בחינת תולעת שבקדושה, מהפך את הרע לטוב, וגורם להתעלות ולהתקשרות של עם ישראל בגובהי מרומים.
ותראה, שבזה נרמז גם סוד הגאולה :
שכן, כתב ה"זוהר הקדוש" ²⁰⁵, "אבגית"ץ, בּוֹ הוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִן הַגָּלוּת" ²⁰⁶,
והיינו, שתפילתו של רבי נחוניא בן הקנה, המיוסדת על שם מב', מתחילה בתפילת : "אֶנָּה בְּכַח גְּדוּלַת יְמִינְךָ, תַּתִּיר צְרוּרָה",
כי בשם קדוש זה, תהיה גאולתם של עם ישראל מן המיצר.
וכבר ידעת, שהגאולה תהיה בביטול גסות הרוח,
וכמאמרם ז"ל ²⁰⁷, "אין בן דוד בא, עד שיכלו גסי הרוח מישראל,
שנאמר ²⁰⁸, 'כִּי אֶזְעָר אֶסִּיר מִקֶּרְבְּךָ עֲלִיזֵי גְאֻלְתְּךָ',
וכתיב ²⁰⁹, 'וְהִשְׁאַרְתִּי בְּקֶרְבְּךָ עִם עֲנִי וְדָל' ²¹⁰, וְחָסוּ בְּשֵׁם ה' י."

²⁰² ישעיה, מא' - יד'.

²⁰³ חלק ג', דף כו' ע"א.

²⁰⁴ בתרגום ללשון הקודש.

²⁰⁵ "תיקוני הזוהר", (דף נ' ע"ב).

²⁰⁶ בתרגום ללשון הקודש.

²⁰⁷ סנהדרין, צח' ע"א.

²⁰⁸ צפניה, ג' - יא'.

²⁰⁹ צפניה, ג' - יב'.

²¹⁰ ויעוין בתרגום:

והרי, זהו ביטולה של התולעת הטמאה, שהיא בגאווה,
שברצונה לכלות את העולם באמצעות ההכנעה, שהיא סגולתם של עם ישראל,
הנקראים בשם "תולעת יַעֲקֹב"²¹¹.
ותמצא רמז נפלא בדבר, כי "תולעת", עולה בגימטריא למניין המילים הכתובים
במאמר הכתוב²¹², "כִּי עוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד, וְיָפֶחַ לִקְץ וְלֹא יִכָּזֵב, אִם יִתְמַהֲמָה חֶכֶה לוֹ
כִּי בֹא יָבֵא לֹא יֵאָחֵר"²¹³,
והיינו, שהגאולה, תלויה בדביקותם של עם ישראל, בבחינת תולעת שבקדושה,
שהיא מידת הענווה,
שעל ידה, יכולים לקרב את הגאולה, בבחינת "כִּי בֹא יָבֵא לֹא יֵאָחֵר". במהרה
בימינו אמר.²¹⁴
והנה, מחמת שהתיקון לכל החולאים ובייחוד חולי הנפש, בא על ידי מידת
הענווה, ומחמת שכל דברי התורה הקדושה תלויים במידת הענווה,
שכן, דברי התורה הקדושה מתקיימים, רק במי שְׁמֻשִּׁים את עצמו כמדבר²¹⁵,
וכמים²¹⁶, והיינו מידת הענווה,
יובנו כמין חומר, דבריו הקדושים של מו"ז הגה"ק רבינו יעיש קריספין זיע"א²¹⁷:

"ענוותן, מקבל עולבן".

²¹¹ ישעיה, מא' - יד'.

²¹² חבקוק, ב' - ג'.

²¹³ היינו:

המילה "תולעת", עולה בגימטריא למניין 906.

וכמו כן, המילים הכתובים במאמר הכתוב, "אִם יִתְמַהֲמָה חֶכֶה לוֹ כִּי בֹא יָבֵא לֹא יֵאָחֵר", עולים בגימטריא
למניין זה.

²¹⁴ "עד כאן דבריו הקדושים".

²¹⁵ עירובין, נד' ע"א.

נדרים, נה' ע"א.

²¹⁶ תענית, ז' ע"א.

"צריך האדם להשתדל לבקש רפואה לנפשו החיונית,

דקל וחומר הוא: ומה הגוף שהוא כלה ונפסד, חייב לרפאות את גופו, כדי שיוכל לעבוד את השם בחפץ ורצון. נפשו, שהיא חלק אלוה ממעל, לא כל שכן שצריך לה רפואה שלימה!?

דהיינו: תשובה, ותפילה, ותלמוד תורה".

ז. בעניין "רפואה בידי שמים", כתב ה"זוהר הקדוש" ²¹⁸:

²¹⁹ פתח ואמר, 'רפאני ה' וארפא, הושיעני ואושעה, כי תהלתך אֶתְּהִי וגו' ²²⁰.

כִּיִּן שְׁאָמַר 'רַפְּאֲנִי, מִהוּ יִנְאָרְפָא'?

כִּיִּן שְׁאָמַר 'הוֹשִׁיעֲנִי, מִהוּ יִנְאָוִשְׁעָה'?

כִּיִּן שְׁהֲרֹפָא מְרַפָּא, מִי הוּא שְׂיִכָּה?

אָלָא, כָּל רַפּוּאָה שֶׁבְּעוֹלָם, בְּיַד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,

אֲבָל יֵשׁ מֵהֶם עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, וְיֵשׁ מֵהֶם שֶׁלֹּא נִמְסְרוּ בְּיַד שְׁלִיחַ.

וְאוֹתָם שֶׁנִּמְסְרוּ בְּיַד שְׁלִיחַ הֵם רַפּוּאָה, אֲבָל לַפְּעָמִים חוֹזְרִים.

אֲבָל אוֹתָם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַפָּא, אוֹתָהּ הַמַּחֲלָה לֹא חוֹזֶרֶת לְעוֹלָמִים, וְעַל זֶה

רַפּוּאָתוֹ הִיא רַפּוּאָה, שְׂאִין בָּהּ מַחֲלָה כָּלֵל.

וּמִשּׁוּם כֵּךְ, 'רַפְּאֲנִי ה' וְאֶרְפָּא', וְדַאי, בְּלִי קִטְרוּג כָּלֵל.

ובעניין זה, כתב רבינו בחיי זיע"א, על מאמר הכתוב בפרשתן ²²¹, אִם יָקוּם

וְהִתְחַלֵּץ בַּחוּץ עַל מִשְׁעָנָתוֹ, וְנִקָּה הַמַּפָּח, רַק שְׁבִתוֹ יִתֵּן, וְרַפָּא יִרְפָּא":

²¹⁷ בספרו הקדוש "בך יברך ישראל", (מערכת ר', אות ע' - רפואת הנפש).

²¹⁸ "זוהר חדש", (פרשת "בלק", דף נד').

²¹⁹ בתרגום דבריו הקדושים ללשון הקודש.

²²⁰ ירמיה, יז' - יד'.

²²¹ שמות, כא' - יט'.

"כל רפואה בבשר ודם, לא מצאנוהו בכל הכתובים כי אם בדגש, וכן ²²², 'רפאנו את בבל, ולא נרפֶתה',

אבל בהקדוש ברוך הוא, מצינו ברפה, והוא שכתוב ²²³, 'רפאני ה' וארפא', וכתוב ²²⁴, 'הרפא לשבועי לב', 'ארפא משובתם' ²²⁵, 'וירפא אלהים את אבימלך' ²²⁶, 'פי אני ה' רפאך' ²²⁷.

והטעם בזה -

כי הרפואה בבשר ודם, אינה אלא על ידי צער וטורח, והוא שיסבול הסם או המשקה המר,

אבל רפואה של הקדוש ברוך הוא, בנחת, אין שם צער כלל, כי 'ברפֶת ה' היא תעשיר, ולא יוסף עֶצֶב עִמָּה' ²²⁸.

ומה שאמרו רבותינו ז"ל ²²⁹: 'רפא רפא' ²³⁰ - מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות,

לא אמרו, אלא במכה שבחוץ, שהכתוב מדבר בה,

אבל חולי מבפנים, אין זה תלוי ביד הרופא, אלא ביד הרופא כל בשר, 'אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל חַי' ²³¹ יי.

²²² ירמיה, נא' - ט'.

²²³ ירמיה, יז' - יד'.

²²⁴ תהילים, קמז' - ג'.

²²⁵ הושע, יד' - ה'.

²²⁶ בראשית, כ' - יז'.

²²⁷ שמות, טו' - כו'.

²²⁸ משלי, י' - כב'.

²²⁹ בבא קמא, פה' ע"א.

²³⁰ שמות, כא' - יט'.

²³¹ איוב, יב' - י'.

וכעין זה, מצינו לדברי הגה"ק בעל "אגרא דכלה" זיע"א ²³² :

"כי כשהרפואה על ידי מלאך רפאל, אז אין הרפואה בטוחה להתמיד,
כי המלאך מאוויז לעשות רצון קונו בכל עת, ואם כן תשוקתו ששוב יחזור החולה
לחוליו, בכדי שיהיה לו עוד שליחות מקונוהו,
מה שאין כן כשהשם יתברך מרפא בעצמו, הוא רפואה בטוחה מתמדת לעד".

והנה, כעין דברי רבינו בחיי זיע"א, כתב גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א ²³³, משמו
של הגה"ק רבינו חיים ויטאל זיע"א ²³⁴, ונתקשה בזה :

"ולכאורה קשה -
דהא כתיב ²³⁵, 'מִחֲצֵתִי וְאֲנִי אֶרְפָּא', וכתב ²³⁶, 'כִּי הוּא טָרַף וַיִּרְפְּאֵנוּ'.
והיינו, שבפסוקים אלו, מצינו את רפואתו של הקדוש ברוך הוא, בדגש ולא ברפה,
וכמו כן, בחלק מן הפסוקים שהביא רבינו בחיי זיע"א, ברפואתו של הקדוש ברוך
הוא, מצינו שנאמרו בדגש ולא ברפה,
ואם כן, דבריהם הקדושים צריכים ביאור.

וביאר בזה הגה"ק רבינו רפאל משה אלבאז זיע"א ²³⁷ :

"ולי אני העבד, נִרְאֶה, שהרב ז"ל, אינו מדקדק כי אם מהכפל,
דלגבי הקדוש ברוך הוא, כתיב ²³⁸, 'רְפָאֵנִי ה' וְאֶרְפָּא', שניהם רפויים,
ולגבי בשר ודם, שניהם דגושים,

²³² פרשת "בשלח", דף קצב' ע"א.

²³³ בספרו הקדוש "דבש לפי", (מערכת ר', אות יח').

²³⁴ בספרו הקדוש "עץ הדעת טוב".

²³⁵ דברים, לב' - לט'.

²³⁶ הושע, ו' - א'.

²³⁷ בספרו הקדוש "עדן מקדם", (אות ריש, ערך רפואה, סעיף א').

²³⁸ ירמיה, יז' - יד'.

אבל כשהם אחד באחד, כל אחד לפי מקומו בוא יבוא, או בדגש או ברפה, ואין משם ראיה. ודוק".

ח. הנה, עבירותיו של האדם, מביאים אליו חולאים רעים, בכדי לעוררו בתשובה. וכדלהלן.

א. על מאמר הכתובים בפרשתן ²³⁹, "וְכִי יִרְיֶב אֲנָשִׁים, וְהָפָה אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ, בְּאָבֶן אוֹ בְּאֶגְרֹף, וְלֹא יָמוּת, וְנָפַל לְמִשְׁכָּב. אִם יָקוּם וְהִתְהַלֵּךְ בַּחוּץ עַל מִשְׁעָנָתוֹ, וְנָקָה הַמָּקָה, רַק שָׁבְתוֹ יָתֵן, וְרָפָא יִרְפָּא", כתב הגה"ק בעל "שפתי כהן" זיע"א:

"וְכִי יִרְיֶב אֲנָשִׁים" - זה יצר הטוב עם יצר הרע, שלעולם הם מריבין זה עם זה, ונקראים 'אֲנָשִׁים', לפי שיצר הטוב אינו בא עד שיהיה איש, שהוא בן ארבע עשרה שנה, אז יש לו יד ושם.

ולזה רמז התנא ²⁴⁰, 'אור לארבעה עשר, בודקין את החמץ',

אם כן, שנת ארבע עשרה, הם 'אֲנָשִׁים'.

'וְהָפָה אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ' - שגבר יצר הרע על יצר הטוב, והכשילו,

לזה, 'איש', ראשי תיבות - אֵינוֹ יָרָא שָׁמַיִם.

'אֶת רֵעֵהוּ' - זה יצר הטוב, שהוא רעהו ואהובו.

'בְּאָבֶן אוֹ בְּאֶגְרֹף' - שדחהו ליצר הרע, שיצר הרע נקרא אבן,

שנאמר ²⁴¹, 'וְהִסְרֵתִי אֶת לֵב הָאָבֶן מִבֶּשֶׁרֶכֶם' וגו',

והוא אבן נגף לאדם.

'אוֹ בְּאֶגְרֹף' - שדחהו בידו ... כשכופל אצבעותיו לתוך כף ידו, נקרא אגרוף,

וכן בגמרא אומר ²⁴², בעלי אגרופין. אגרופו של בן אבטיח ²⁴³.

²³⁹ שמות, כא', יח' - יט'.

²⁴⁰ פסחים, ב' ע"א.

²⁴¹ יחזקאל, לו' - כו'.

²⁴² קידושין, עו' ע"ב.

יָלֵא זְמוּתִי - שלא הסיתו בעבירות של ארבע מיתות, שהן עבירות חמורות,
אלא, יִנָּפֶל לְמִשְׁכָּבִי - שביטלו ממצוות עשה.
יָקִים וְהִתְהַלֵּךְ בְּחוּצִי - שקם מיד ועשה תשובה, והלך לו חוץ ממנו ולא שמע.
וְכֵן, יָקִים וְהִתְהַלֵּךְ בְּחוּצִי - עם המילה והכולל, בגימטריא 'זה התשובה' ²⁴⁴,
כמו שאמרו ז"ל ²⁴⁵, עבר על מצוות עשה ועשה תשובה, אינו זז משם, עד
שמוחלין לו.
וְזֶהוּ יִנָּקֶה הַמִּפְּקָה, רַק שֶׁבָּתּוֹ יִתֵּן - הבטלה שביטל מלעשות אותה מצווה, יחזור
לעשותה, ובזה 'יִרְפָּא'.
יִרְעֵהוּ, גימטריא 'יִרְפָּא', שנתרפא מההכאה שהכהו יצר הרע.
כִּי מִצְוֹת עֲשֵׂה, הֵם רִמְח', כנגד רמח' איברים,
אם חיסר מצווה אחת, יהיה אותו איבר שכנגדה חולה,
וכשחזר לעשותה, נתרפא הוא ואותו איבר,
כִּי כְּשִׁישׁ אִיבֵר אֶחָד חוֹלָה, מְרַגֵּשׁ כָּל הַגּוֹף.
לִזֶּה אָמַר 'יִרְפָּא יִרְפָּא', לגוף ולאיבר".
ב. כתב הגה"ק רבינו הרי"ח הטוב זיע"א ²⁴⁶ :
שכל עניין הייסורים הבאים לאדם, הינם בבחינת "מידה כנגד מידה",
ומחמת שחסד גדול עשה הבורא ית"ש עם בריותיו, הוא משלם לאדם עונשו
"מידה כנגד מידה", בשביל שירגיש מחמת מה הם באו אליו.
וכמאמר הכתוב ²⁴⁷, "וְלֹךְ אֲדֹנִי חֶסֶד, כִּי אֶתָּה תִּשְׁלַם לְאִישׁ כְּמַעֲשָׂהוּ".

²⁴³ בכורות, לז' ע"ב.

²⁴⁴ היינו:

הגימטריא של שניהם, עולה כל אחד למניין 730.

²⁴⁵ יומא, פו ע"א.

²⁴⁶ בספרו הקדוש "בן איש חי דרשות", (תחילת פרשת "ויקרא").

ג. כתב הגה"ק רבינו נחמן זיע"א מברסלב ²⁴⁸ :

"דע, שיש לכל עשב ועשב כוח מיוחד לרפאות איזהו חולאת מיוחדת,

וכל זה, אינו למי שלא שמר אמונתו ובריתו, ולא שמר את עצמו מלעבור על 'אל תהי בז לכל אדם' ²⁴⁹ .

אבל מי שיש לו אמונה בשלימות, והוא גם כן שומר הברית, ומקיים 'אל תהי בז לכל אדם' ²⁵⁰ , אין רפואתו תולה בחלקי עשבים המיוחדים לחולאתו, אלא, נתרפא בכל מאכל וכל משקה, בבחינת 'ויברך את לחמך' וכו' ²⁵¹ , ואין צריך להמתין עד שיתרמו לו עשבים המיוחדים לרפאותו".

ד. עוד כתב רבינו זיע"א ²⁵² :

"על ידי עיון עמוק בסודות התורה, יכול לפקוד עקרות, ולרפאות חולאת חזק".

ה. על מאמר הכתוב בפרשתן ²⁵³ , "וַעֲבַדְתֶּם אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, וַיְבָרֶךְ אֶת לַחְמְךָ וְאֶת מִימֶיךָ, וַהֲסֵרְתִּי מִחֶלְה מִקֶּרְבְּךָ", כתב הגה"ק רבינו ישראל זיע"א - "הבעל שם טוב הקדוש" ²⁵⁴ :

"כשיש כאב לאדם, יקשר את עצמו להבורא יתברך שמו,

דהיינו, שיקשור עצמו למעלות הבורא יתברך שמו, ולא ירגיש הכאב".

ו. על מאמר הכתוב בפרשתן ²⁵⁵ , אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו, ונקח הפמפה, רק שבתו יתן, ורפא ירפא", כתב גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א ²⁵⁶ :

²⁴⁷ תהילים, סב' - יג'.

²⁴⁸ בספרו הקדוש "ספר המידות", (ערך רפואה, חלק שני, אות א').

²⁴⁹ מסכת אבות, פרק ד' משנה ג'.

²⁵⁰ מסכת אבות, פרק ד' משנה ג'.

²⁵¹ שמות, כג' - כה'.

²⁵² בספרו הקדוש "ספר המידות", (ערך רפואה, חלק שני, אות ב').

²⁵³ שמות, כג' - כה'.

²⁵⁴ אות יט'.

י"אפשר לרמוז -

דהרופא יכנע, וימעט בעיניו חכמתו שאינה כלום, וזהו 'רק' - מיעוט.
ויכווין למתק הדינין, ובזה יהיה יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, בדחילו
ורחימו.

וזה 'שבתו' - שבת מלכות, ו' קודשא בריך הוא, 'יתן'.

'רפא' עם הכולל - גימטריא רפח',

'רפא' - הביורורים,

כמו שאמר רבינו האר"י ז"ל, למהרח"ו ז"ל, בחלום -

שיכווין בברכת 'רפאנו', לברר מ-רפח' ניצוצין,

והוא ראשי תיבות: 'רופא חולי עמו ישראל', גימטריא רפח'.

כמו שכתב ב-'ספר חזיונות' למהרח"ו ז"ל ²⁵⁷, כתב יד"י.

ודבריו הקדושים, עולים הפלא ופלא עם המתבאר לעיל ²⁵⁸, שכל חטאו של אדם
הראשון, ובראשם עניין ה-רפח' ניצוצין, באו מן "מידת הגאווה".

וכתוספת לעניין זה, נציין למה שכתב הגה"ק רבינו חיים הכהן פרחיה זיע"א -
"החלבן" ²⁵⁹ :

שכל תכליתן של הרפואות המרות, הוא בכדי שיוכלו אותן הניצוצות הטמונות
בהן, לחזור אל שורשן הקדוש.

ט. על מאמר הכתוב בפרשת "ויקרא" ²⁶⁰, "ויקרא אל משה, וידבר יהוה אליו
מאהל מועד, לאמר", כתב בספר הקדוש "בת עין" ²⁶¹ :

²⁵⁵ שמות, כא' - יט'.

²⁵⁶ בספרו הקדוש "חומת אנך", (בפרשתו, אות ח').

²⁵⁷ חלק ב', אות כג'.

²⁵⁸ באותיות ב'-ד'-ה'-ו'.

²⁵⁹ בספרו הקדוש "אורות חיים", (בפרשתו, עמודים רמב'-רמג').

שבחינת "לב נשבר", וכמאמר הכתוב ²⁶², "זבחי אלהים רוח נשברה, לב נשבר
ונדבה, אלהים לא תבזה",

הוא, "יו" ²⁶³.

והנה, "יו", עולה בגימטריא למניין 16,

שהוא חצי ממניין "לב", שעולה בגימטריא למניין 32.

²⁶⁴ וזהו וי-קרא אל משה, היינו, בחינת 'יו' - קרא אל משה,

שעל ידי השפלות שהיתה במשה רע"ה, שהוא בחינת 'יו' - שהוא חצי ממילת
'לב',

זכה משה רע"ה, וגרם לעצמו המשכת קדושה, הנרמזת בבחינת ה-"קריאה".

וזהו ויקרא - א' זעירא ²⁶⁵,

שאותה אות א' זעירא, מרמזת על בחינת ההכנעה שהיתה במשה רע"ה,

שבחינה זו, גרמה לו, להמשכת השראת השכינה, מאלופו של עולם ברוך הוא."

ל. זאת תורת העול"ה:

א. בעת שחטא אדם הראשון, הוא גרם לסילוק ולפירוד האותיות וי-ו' משם
הוי"ה ברוך הוא ²⁶⁶,

²⁶⁰ ויקרא, א' - א'.

²⁶¹ דרוש לפרשת החודש.

²⁶² תהילים, נא' - יט'.

²⁶³ עיין "פרי עץ חיים", (שער השופר, פ"א).

ובספר "עמק המלך", (שער עולם התהו, פכ"ה).

²⁶⁴ לשונו הקדוש של רבינו זיע"א, במעט שינויי לשון, למען ירוץ הקורא בהם.

²⁶⁵ שכן, האות א' של מילת "ויקרא", כתובה בספר התורה באות קטנה (זעירא).

ועיין עוד מה שכתב בזה ה"זוהר הקדוש" (חלק א', דף רלד' ע"ב. ובחלק ג', דף נג' ע"ב).

²⁶⁶ "תיקוני הזוהר":

ובאותה העת, נשארו רק האותיות ה'-ה', הרומזות על מידת הדין.

והיינו, שחטאו של אדם הראשון, הביא את מידת הדין לעולם,

ודבר זה נרמז באותיות אלו, מלשון "וי", לשון צער.

ב. אותיות אלו, הינם בבחינת "לב נִשְׁפָּר" ²⁶⁷, וכמו שנתבאר לעיל ²⁶⁸, שהם בחינת הענווה של משה רע"ה.

ג. בחינה זו, כמוה כבחינת "מחצית השקל",

והיינו, בבחינת "לב נִשְׁפָּר" ²⁶⁹, בחינת חצי דבר, בחינת "מידת הענווה".

ולפיכך, מצוות "מחצית השקל", באה לכפר על "חטא העגל" ²⁷⁰, אשר החזיר את חטא אדם הראשון לקדמותו ²⁷¹.

ד. על מאמר הכתוב בריש פרשת ²⁷², "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלָיו, מֵאֵלָּה מוֹעֵד, לֵאמֹר", כתב בספר הקדוש "בעל שם טוב" ²⁷³, משמו של הגה"ק רבינו ישראל זיע"א - ה"בעל שם טוב הקדוש":

"אמר מרן רבי ישראל בעל שם טוב: שכל הרפואות, למד, מפסוק ²⁷⁴, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה".

והנה, כתב רבינו האר"י הקדוש זיע"א ²⁷⁵:

תיקון יט', דף מב' ע"ב.

תיקון סט', דף קטז' ע"א.

²⁶⁷ תהילים, נא' - יט'.

²⁶⁸ באות ט'.

²⁶⁹ תהילים, נא' - יט'.

²⁷⁰ "מדרש תנחומא", (פרשת "כי תשא", אות י').

²⁷¹ וכמו שנתבאר לעיל באותיות ב'-ג'.

²⁷² ויקרא, א' - א'.

²⁷³ בפרשתן, אות א'.

²⁷⁴ ויקרא, א' - א'.

שמילת "חולה", עולה בגימטריא למניין מט',
בכדי לרמז לאדם, שסיבת חוליו, היא משום שחסר לאותו החולה השער ה-נ',
של נ' שערי בינה,
וכשמגיע חבירו לבקרו, עליו לכווין להמשיך אל החולה את השער ה-נ' ²⁷⁶,
ועל ידי כך, יקום החולה מחוליו.
והנה, לאור המתבאר לעיל ²⁷⁷, שכל החולאים ובראשם חולאי הנפש באים מסיבת
"מידת הגאווה", אזי, אין לך מקור טוב יותר ללמוד את ענייני הרפואה, יותר
ממאמר הכתוב ²⁷⁸, "ויקרא אל משה, וידבר יהוה אליו מאהל מועד, לאמר":
שכן, בפסוק זה, מונח עניין הענווה, אשר הוא התיקון לחטאו של אדם הראשון
ולחטא העגל ²⁷⁹,
ואשר היה כוחו ומעלתו של משה רע"ה, אשר הוציא את עם ישראל מעומק
הקליפות של מט' שערי טומאה, ואשר זכה ל-מט' שערי קדושה ²⁸⁰.
ובנוסף, בפסוק זה, מונחים האותיות ז'-נ', אותם סילק אדם הראשון בעת
שחטא, משם הוי"ה ברוך הוא ²⁸¹.

²⁷⁵ כן כתב תלמידו הגה"ק רבינו חיים ויטאל זיע"א, בספרו הקדוש "שער המצוות", (פרשת "ויחי", מצוות
"ביקור חולים").

²⁷⁶ יעוין שם בצורת כוונה זו.

²⁷⁷ באותיות ה'-ו'-ח'.

²⁷⁸ ויקרא, א' - א'.

²⁷⁹ וכמו שנתבאר לעיל באותיות ב'-ג'.

²⁸⁰ ראש השנה, כא' ע"ב.

נדרים, לח' ע"א.

²⁸¹ "תיקוני הזוהר":

תיקון יט', דף מב' ע"ב.

תיקון סט', דף קטז' ע"א.

ללמדך, שכאשר משיב האדם אל עצמו את "מידת הענווה", וממילא הוא מסלק
על עצמו את "מידת הגאווה",

אזי, הוא מושך על עצמו את הרחמים, וממילא את כל הרפואות, בעת שמתחבר
שם הוי"ה ברוך הוא - אל מקומו.

ה. וכל עניין זה, נכתב בפירוש בפרשתן, במאמר הכתוב ²⁸², אם יקום והתהלך
בחוץ על משענתו, ונקה המכה, רק שבתו יתן, ורפא ירפא:

שכן, ראשי התיבות של המילים, "וְרָפָא יִרְפָּא", הינם האותיות ו'-י',

ללמדך, שכאשר משיב האדם אל עצמו את "מידת הענווה", וממילא הוא מסלק
על עצמו את "מידת הגאווה",

אזי, הוא מושך על עצמו את הרחמים, וממילא את כל הרפואות, בעת שמתחבר
שם הוי"ה ברוך הוא - אל מקומו.

ו. ולפיכך, ענייני הרפואה, נרמזו אף בעניין מצוות שבת קודש, וכמו
שנתבאר לעיל ²⁸³. וכדלהלן:

על מאמר הכתוב בפרשתן ²⁸⁴, אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו, ונקה המכה,
רק שבתו יתן, ורפא ירפא, כתב גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א ²⁸⁵:
"אפשר לרמוז -

דהרפא יכנע, וימעט בעיניו חכמתו שאינה כלום, וזהו 'רק' - מיעוט.

ויכווין למתק הדינין, ובזה יהיה יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, בדחילו
ורחימו.

וזה 'שבתו' - שבת מלכות, ו' קודשא בריך הוא, 'יתן'.

'וְרָפָא' עם הכולל - גימטריא רפח',

²⁸² שמות, כא' - יט'.

²⁸³ באות ח'.

²⁸⁴ שמות, כא' - יט'.

²⁸⁵ בספרו הקדוש "חומת אגן", (בפרשתן, אות ח').

יִרְפָּא' - הַבִּירוּרִים,

כמו שאמר רבינו האר"י ז"ל, למהרח"ו ז"ל, בחלום -

שיכווין בברכת 'רפאנו', לברר מ-רפח' ניצוצין,

והוא ראשי תיבות: 'רופא חולי עמו ישראל', גימטריא רפח'.

כמו שכתב ב-'ספר חזיונות' למהרח"ו ז"ל²⁸⁶, כתב יד"י.

וטעם הדבר הוא:

שכן, כל תכליתה ומהותה של מצוות שבת קודש, היא בחינת "מידת הענווה",

אשר בה מכריז האדם, שהוא "עבד" להבורא ית"ש, המבטל את רצונותיו
בשמחה ובטוב לבב - בעבור בוראו.

ז. בעניין מצוות ביקור חולים בשבת, כתב ה"שולחן ערוך"²⁸⁷:

"יכולים לנחם אֲבֵלִים בְּשַׁבָּת, וְכֵן יְכוּלִים לְבַקֵּר אֶת הַחוֹלָה.

וְלֹא יֹאמְרוּ לוֹ כְּדָרְךָ שְׂאוֹמֵר לוֹ בַּחֹל, אֶלָּא אוֹמֵר לוֹ: שַׁבָּת הִיא מְלֻזָּעָה, וְרִפּוּאָה
קְרוֹבָה לָבֵא, וְרַחֲמֵינוּ מְרַבִּים וְשִׁבְתּוֹ בְּשָׁלוֹם".

ולאור המתבאר, נראה לבאר בזה בסייעתא דשמיא:

שהלשון "וְשִׁבְתּוֹ בְּשָׁלוֹם", מתבאר כעניין מאמר הכתוב בפרשתן²⁸⁸, אִם יָקוּם
וְהִתְהַלֵּךְ בַּחוּץ עַל מְשַׁעֲנָתוֹ, וְנָקָה הַמִּכָּה, רַק שִׁבְתּוֹ יִתֵּן, וְרִפּוּאָה יִרְפָּא,

והיינו, שכל הרפואה, תלויה ועומדת בבחינת "שבת קודש", בחינת "מידת
הענווה". ודוק.

והנה, יסודות אלו, כתבם אדונינו הרמב"ן זיע"א, באיגרתו הקדושה. וזה לשון
קודשו:

²⁸⁶ חלק ב', אות כג'.

²⁸⁷ אורח חיים, (סימן רפז' סעיף א').

²⁸⁸ שמות, כא' - יט'.

**"וְכַאֲשֶׁר תִּנָּצַל מִן הַכַּעַס, תַּעֲלֶה עַל לִבְךָ מִדַּת הָעֲנָוָה, שֶׁהִיא מִדָּה טוֹבָה מְכֻלָּה
הַמִּדּוֹת טוֹבוֹת ...**

וּבַעֲבוּר הָעֲנָוָה, תַּעֲלֶה עַל לִבְךָ מִדַּת הַיִּרְאָה: כִּי תִתֵּן אֶל לִבְךָ תִּמְכִּיד, מֵאִין בָּאתָ, וּלְאִין
אָתָּה הוֹלֵךְ, וְשִׂאתָה רָמָה וְתוֹלַעָה בְּחִיָּךְ, וְאִף כִּי בְּמוֹתָךְ, וְלִפְנֵי מִי אָתָּה עֹתִיד לִיתֵּן
דִּין וְחֶשְׁבוֹן, לִפְנֵי מֶלֶךְ הַכְּבוֹד ...

**וְכַאֲשֶׁר תִּחְשׁוֹב אֶת כָּל אֵלֶּה, תִּירָא מִבּוֹרְאֶךָ וְתִשְׁמֹר מִן הַחֲטָא, וּבְמִדּוֹת הָאֵלֶּה
תִּהְיֶה שְׂמֵחַ בְּחֻלְקֶךָ,**

**וְכַאֲשֶׁר תִּתְנַהֵּג בְּמִדַּת הָעֲנָוָה, לְהִתְבּוֹשֵׁשׁ מִכָּל אָדָם, וּלְהִתְפַּחַד מִמֶּנּוּ - וּמִן הַחֲטָא,
אִז תִּשָּׂרָה עֲלֶיךָ רוּחַ הַשְּׂכִינָה, וְזִיו כְּבוֹדָהּ, וְחַיֵּי עוֹלָם הִבָּא."**

ובוודאי שהזוכה לזה, יתקיים בו מאמר הכתוב בפרשתן ²⁸⁹, **"וְעֲבַדְתֶּם אֶת יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם, וּבִרְךָ אֶת לַחֲמֶךָ וְאֶת מִימֶיךָ, וְהִסְרְתִּי מִחֻלָּה מִקִּרְבְּךָ."**

יתן ה' יתברך, ונזכה להיות בכללם. אמן.

²⁸⁹ שמות, כג' - כה'.

"וְצִתֵּיתִי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמֹתַי יָד וְשֵׁם"

- הגה"ק רבי רפאל משה אלבאז בן רבי שמואל זיע"א
- הגה"צ רבי דוד מסעוד עובדיה בן אסתר זיע"א
- הגה"צ רבי חיים וואלקין בן צביה זיע"א
- הגה"צ רבי משה איבגי בן אסתר זיע"א
- רבי אברהם איבגי בר רחמה זצ"ל
- רבי שלום איבגי בר רחמה זצ"ל
- צורי (צורישדי) גניש ז"ל בן יולנדה תחי'
- אפרים (אפי) ביתן בן קונפיטה ז"ל
- משה חיון בר קוקה ז"ל
- דב לוסטרניק בר אביבה ז"ל

~~~

- הצדקת מזל טוב אלבאז (לבית סודרי) בת רבקה ע"ה
- הצדקת מרים רמו עובדיה בת אסתר ע"ה
- הצדקת ברוריה מויאל בת חוה ע"ה
- זוהרה פרץ (לבית כהן) בת רחל ע"ה
- מזל טוב סיגלר (לבית עובדיה) בת זוהרה ע"ה
- רחל עמוס (לבית מלכה) בת אסתרליה ע"ה
- רבקה סימוני ע"ה (לבית איבגי) בת הרבנית שרה שתחי'
- אליס חוה עישה לוי (לבית סיבוגי) בת גרסיה ע"ה
- אריקה ביננבאוס ע"ה (לבית פינקסוביץ) בת יוסף וברטה שיחי'
- חנה אילוז בת פרחא ע"ה
- איילה בת נעמי ע"ה

לעילוי נשמתם הטהורה

של הקדושים אשר נרצחו על קידוש ה'

בחג "שמחת-תורה" תשפ"ד